

Využití hipologie u policie České republiky

Veronika Lagová

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Veronika Lagová
Osobní číslo: L21719
Studijní program: B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Využití hipologie u Policie České republiky

Zásady pro vypracování

- Teoreticky definujte hipologii a její možné využití u policie České republiky.
- Analyzujte aktuální úroveň hipologické služby policie České republiky.
- Navrhnete další možnosti užití hipologické služby v rámci České republiky.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. HADDOW, George D.; BULLOCK, Jane A. a COPPOLA, Damon P. *Introduction to emergency management*. 7. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2020. ISBN 978-0-12-817139-4.
2. LOŠEK, Václav. *Integrovaný záchranný systém*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013. ISBN 978-807-4542-879.
3. Modul – G: *integrováný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2020. ISBN 978-80-7616-071-2.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Džermanský**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2023**

Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 15. 2024

Jméno a příjmení studenta: Veronika Lagová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou oblasti efektivnosti využití služebních koní jako součástí policie České republiky. V práci jsou využity metody polostrukturovaného rozhovoru vedeným se členy z oddělení služební hippologie Praha a na základě poskytnutých dat z praxe byla zpracována SWOT analýza, která popisuje stěžejní prvky týkající se využívání služebních koní u policie. V práci byla využita i metoda komparace možností využití služebních koní v zahraničních zemích. Výsledkem práce je také návrh na rozšíření oddělení služební hippologie v rámci České republiky.

Klíčová slova: Jízdní policie, kůň, policie, služební hippologie, výcvik, využití, zásah

ABSTRACT

The bachelor's thesis deals with the issue of the effectiveness of the use of service horses as part of the police of the Czech Republic. The work uses the methods of a semi-structured interview conducted with members of the department of service hippology in Prague, and based on the provided data from practice, a SWOT analysis was prepared, which describes the key elements related to the use of service horses by the police. The work also used the method of comparing the possibilities of using service horses in foreign countries. The result of the work is also a proposal to expand the service hippology department within the Czech Republic.

Keywords: Mounted police, Horse, Police, Service hippology, training, Use, Intervention

Na tomto místě bych ráda poděkovala mému vedoucímu práce Ing. Martinovi Džermanskému za odborné vedení této práce a rady na její zlepšení, a v neposlední řadě za jeho vstřícnost.

Děkuji také své rodině, že mi umožnila studium na vysoké škole a za podporu v celém průběhu jejího studia.

Mé poděkování také náleží policistům z oddělení služební hipologie Praha, kteří mi poskytli potřebná data z praxe, bez kterých by nebylo možné vytvořit analýzu, která byla stěžejním bodem v této práci a splnit také její cíle.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC.....	11
1.1 ÚSTAVNÍ ZÁKONY	11
1.2 STÁTNÍ A ÚZEMNÍ SPRÁVA.....	11
1.3 PRÁVNÍ RÁMEC V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA.....	12
1.3.1 Právní rámec v oblasti ochrany obyvatelstva – nadnárodní normy	13
1.4 KRIZOVÉ ZÁKONY	13
1.5 PRÁVNÍ RÁMEC V OBLASTI OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY	14
2 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE.....	16
3 OCHRANA OBYVATELSTVA	19
4 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	24
4.1 ZÁKLADNÍ SLOŽKY IZS.....	27
5 HIPOLOGICKÁ SLUŽBA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	31
6 DÍLČÍ ZÁVĚR	33
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	34
7 AKTUÁLNÍ STAV HIPOLOGICKÉ SLUŽBY V ČESKÉ REPUBLICE.....	35
7.1 KRITÉRIA PRO VÝBĚR SLUŽEBNÍHO KONĚ.....	36
7.2 VÝCVIK SLUŽEBNÍHO KONĚ A JEZDCE	37
7.2.1 Podmínky pro přijetí k jízdě policii	38
7.3 VYBAVENÍ POLICEJNÍCH JEZDCŮ A KONÍ.....	39
7.4 ÚKOLY ODDĚLENÍ SLUŽEBNÍ HIPOLOGIE.....	40
8 MOŽNOSTI VYUŽITÍ KONĚ U POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	42
8.1 ZAHRANIČNÍ ZEMĚ VYUŽÍVAJÍCÍ KONĚ V BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽBÁCH.....	43
8.2 RIZIKA SPOJENÁ S POLICEJNÍMI KOŇMI.....	46
9 ŠETŘENÍ VYUŽITÍ KONĚ V POLICEJNÍCH SLUŽBÁCH ČR.....	47
10 VYHODNOCENÍ SWOT ANALÝZY	51
11 NÁVRHOVÁ OPATŘENÍ	53
ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	55
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	61
SEZNAM OBRÁZKŮ	62
SEZNAM TABULEK.....	63

SEZNAM PŘÍLOH.....	64
---------------------------	-----------

ÚVOD

Již odpradávná byl kůň spojován s lidskou společností nejen jako pomocník pro těžké práce nebo pouhý společník, ale pro svoji sílu, zdatnost a vzbuzující respekt, také jako užitečný nástroj pro boj, kde kůň díky svým schopnostem jezdcovi ze hřbetu nabízel mnoho výhod. Avšak s postupujícím vývojem moderních technologií a mechanizací, se jejich role v lidských životech postupně měnila. Modernizace a rozmach motorových vozidel, vrtulníků a dalších technologických inovací znamenal postupné utlumení využití koní v řadě oblastí, včetně práce u bezpečnostních sborů. Přesto však zůstávají na koních určité výjimečnosti, které je činí nenahraditelnými v některých aspektech. Jejich přirozená zdatnost, schopnost pohybu v terénu, nebo odolnost vůči nepříznivým povětrnostním podmínkám a výborný smysl pro orientaci jsou vlastnosti, které i přes moderní technologie zůstávají nedostižitelné. Navíc, společenské vnímání koně jakožto symbolu autority, síly a bezpečí, přispívá k jejich užitečnosti v rámci bezpečnostních operací.

V prostředí bezpečnostních sborů se koně stále častěji stávají nedílnou součástí týmů, ať už ve formě policejních jezdců, horských záchranářů nebo vojenských jednotek. Jejich nasazení v terénních podmínkách, městském prostředí, hromadných událostech nebo při pátrání po hledaných osobách či pachatelích může být pro úspěšné řešení situace klíčové. Ačkoliv moderní technologie a mechanizace poskytují bezpečnostním sborům mnoho výhod a vyšší spolehlivost, využití koní může přinášet specifické výhody, které nelze přehlédnout.

Cílem bakalářské práce je využití metod pro zhodnocení efektivity využívání koní u policie České republiky. Ke splnění tohoto cíle byl stanoven dílčí cíl, kterým je popis problematiky hipologie s důrazem na jejich prováděné činnosti v rámci zajišťování veřejné bezpečnosti.

Pro splnění cíle bakalářské práce byla využita metoda polostrukturovaného rozhovoru s příslušníky z oddělení služební hipologie Praha, na jehož základě a poznatků byla vytvořena SWOT analýza, kterou se stanovila výsledná strategie. Práce je doplněna taktéž metodou komparace činností prováděných služebními koňmi v České republice a koňmi v zahraničních zemích, což poukazuje na rozmanitost v jejich praxi a navrhuje možnosti potenciálního zlepšení efektivity v České republice.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Základní informace pro havarijní připravenost, záchranné a likvidační práce před a po vyhlášení krizových stavů, jsou podrobněji definovány právními požadavky v oblasti ochrany obyvatelstva (dále jen „OO“). Upřesňují, jaké jsou pravomoci územních samosprávných celků a státu, včetně povinností právnických osob připravit se na možnost neobvyklých událostí. Mají podobu ministerských legislativ, vyhlášek a vládních pravidel. (hzscr, 2023)

1.1 Ústavní zákony

Ústavní zákony jsou z právního hlediska nejvyšší síly v České republice.

Ústavní zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky

Tímto zákonem se občané státu slavnostním prohlášením zavazují dbát na nedotknutelnost základních svobod a lidských práv, vykonávat svou pravomoc v souladu s principy dělby moci a podporovat Ústavu jako sociální kompakt. (Česko, 1993)

Ústavní zákon č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Je ústavní zákon zabývající se povinnostmi státu v oblasti bezpečnosti. Stanoví, kdy lze vyhlásit nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav. Specifikuje, kdo se podílí na zajištění a za jakých podmínek pomáhá zajišťovat bezpečnost státu. Uvádí podrobnější popis bezpečnostní rady státu jako pracovního orgánu vlády. (Česko, 1998)

1.2 Státní a územní správa

Zákon č.2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky

Zákon se zabývá zřízením jednotlivých ministerstev a Správy státních hmotných rezerv, mimo jiné důležitých složek státní správy České republiky (dále jen „ČR“). Vyjmenovává jednotlivé správní úřady spolu s jejich konkrétními povinnostmi a úkony. Hovoří také o organizačním zřízení ministerstev. (Československo, 1969)

Zákon č.36/1960 Sb., o územním členění státu

Zákon o územním členění státu provedl reorganizaci území, a to mezi kraji i okresy. Nové územní členění reorganizovalo také národní výbory. Legislativa řídila proces přemístění

hranic krajů, okresů a Prahy, kdy Praha jako hlavní město státu, byla podle tohoto zákona samostatným územím, které nebylo součástí žádného kraje. (Československo, 1960)

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Je nástupcem předešlého zákona České národní rady o obcích, stanovuje postavení obce, její orgány a působnost. (Česko, 2000)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon definuje kraj jako společenství občanů, které má právo na samosprávu, dále upravuje postavení a orgány samosprávných krajů. (Česko, 2000)

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Právní řád je objektivní právo konkrétního státu. Jedná se o strukturovaný soubor všech zákonů, které jsou použitelné v jeho hranicích a které daný stát buď ustanovil nebo alespoň uznal za své vlastní zákony. Právní řád je relevantní s příslušnými právními normami. (Česko, 2004)

1.3 Právní rámec v oblasti ochrany obyvatelstva

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak, vymezuje tento zákon integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) stanoví složky tohoto systému a jejich působnost a upřesňuje práva a povinnosti právnických a fyzických osob ve vztahu k havarijní připravenosti, záchranným a likvidačním činnostem, k havarijní připravenosti, ochraně obyvatelstva před i po vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu, dále jen "krizové stavy". (Česko, 2000)

Vyhláška ministerstva vnitra č.328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

Těžištěm této vyhlášky jsou zásady spolupráce operačních středisek základních složek IZS a koordinace složek IZS při společném zásahu. Mimo jiné vyhláška definuje dokumentaci, která je pro složky IZS klíčová zejména pro spolupráci při společném zásahu. Dále uvádí jednotlivé úrovně poplachu v souladu s poplachovým plánem. Vyhláška také stanoví postup při schvalování krajských i vnějších havarijních plánů, zpřesňuje informace v dokumentaci cvičení složky IZS a postup schvalování hotové dokumentace. (Česko, 2001)

Vyhláška ministerstva vnitra č.380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Vyhláška představuje opatření, která je třeba dodržovat při zřizování zařízení určeného pro civilní ochranu (např. zařízení pro bezpečnou evakuaci). Definiuje věcné prostředky zabezpečení daného zařízení. V případě nebezpečí také stanoví protokol pro varování fyzických a právnických osob. Vymezuje odpovědnosti a funkce jednotného systému varování a vyrozumění při vzniku krizové situace nebo mimořádné události. Specifikuje postup, který je třeba nutno dodržet během evakuace. V poslední části jsou uvedeny požadavky pro budovy civilní ochrany včetně budov, které do této kategorie spadají. (Česko, 2002)

1.3.1 Právní rámec v oblasti ochrany obyvatelstva – nadnárodní normy

Vyhláška č. 65/1954 Sb., vyhláška ministra zahraničních věcí o Ženevských úmluvách ze dne 12. srpna 1949 na ochranu obětí války

Jednou ze čtyř ženevských úmluv (úmluv o vedení války) je první ženevská úmluva, jejíž celý název je Ženevská úmluva o zlepšení stavu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli. Vyhláška uvádí základní pokyny mezinárodního práva pro obranu obětí ozbrojených konfliktů. (Československo, 1954)

Vyhláška č. 94/1958 Sb., vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní.

Vyhláška vymezuje pojmy kulturních statků, jejich ochranu a zabezpečení. Definiuje poznávací znak a případy, kdy lze poznávací znak použít v souladu s právní legislativou. (Československo, 1958)

1.4 Krizové zákony

Zákon č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Stanovuje působnost a pravomoc státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků a práva a povinností právnických a fyzických osob v krizových situacích. Definiuje základní pojmy v krizovém řízení a plánování. Vymezuje stav nebezpečí včetně důvodů jeho vyhlášení, území, na kterém je vyhlášen, a dobu trvání vyhlášeného krizového stavu. Stanoví orgány krizového řízení, jejich odpovědnosti a pravomoci. (Česko, 2000)

Zákon č.241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy a o změně některých zákonů

Zákon řídí tvorbu a realizaci hospodářské politiky pro konkrétní krizové stavy. Dále zákon stanovuje požadovanou úroveň odbornosti konkrétních subjektů v rámci ekonomických intervencí pro havarijní scénáře. Orgány, které se v této věci zabývají, jsou vláda, ústřední správní úřad, krajské úřady a obecní úřady s rozšířenou působností (souhrnně „ORP“). (Česko, 2000)

1.5 Právní rámec v oblasti obrany České republiky**Zákon č.219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky**

Zákon definuje postavení, členění a úkoly ozbrojených sil ČR, zahrnuje zřízení ozbrojených sil, jejich přípravu a zajištění vojenským materiálem. Zákon upravuje používání vojenských zbraní v činné službě a případnou náhradu škody. (Česko, 1999)

Zákon č.222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

Zákon upřesňuje povinnosti státních orgánů, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob k zajištění bezpečnosti (dále jen „obranu státu“) ČR před vnějším napadením. Stanovuje odpovědnost za porušení těchto povinností. (Česko, 1999)

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování, branný zákon

Definuje brannou povinnost jako povinností občana České státní příslušnosti plnit úkoly ozbrojených sil ČR. Tato povinnost občana zahrnuje podrobení se odvodnímu řízení, vykonávání vojenské činné služby a plnění dalších povinností, které zákon stanovuje. (Česko, 2004)

1.5.1 Právní rámec v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti České republiky**Zákon č.273/2008 Sb., o policii České republiky**

Zákon definuje postavení a úlohu policie České republiky (dále jen „PČR“), popisuje jednotlivé činnosti a organizační strukturu. Vymezuje, jaké jsou povinnosti příslušníka PČR a stanoví místo a postavení v rámci IZS. (Česko, 2008)

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Zákon popisuje obecní policii jako orgán obce, který zřizuje a ruší obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. (Československo, 1991)

1.5.2 Právní rámec v oblasti požární ochrany

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

V oblasti požární bezpečnosti tento zákon vymezuje působnost ministerstev a dalších státních orgánů, jakož i fyzických osob. Vytváří podmínky pro potřebné školení na úseku požární ochrany, dokumentaci zdolávání požárů, hlídky požární ochrany a dokumentaci požární ochrany. Zákon stanoví různé druhy a klasifikace jednotek požární ochrany neboli „JPO“. Nastiňuje jejich základní povinnosti a úkoly v oblasti požární bezpečnosti. Ve vztahu k trestu jsou pak popsány právnické osoby, podnikající fyzické osoby a fyzické osoby. (Československo, 1985)

Zákon č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky

Zákon definuje organizační strukturu HZS ČR. V rámci IZS stanovuje role a odpovědnosti a popisuje povinnosti každého příslušníka HZS ČR k jeho formální roli. Obsahuje také rozhodnutí o výši pokut za spáchané trestné činy fyzickými, právnickými a podnikajícími osobami. Nouzový legislativní balíček č. 238/2000 Sb., který tento zákon obsahoval, byl poprvé schválen v roce 2000. Změny přinesla novela zákona č. 320/2015 z roku 2015. (Česko, 2015)

1.5.3 Právní rámec v oblasti zdravotnictví

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

V zákoně jsou uvedeny podmínky poskytování zdravotnické záchranné služby. Vymezuje práva a povinnosti poskytovatele zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) a služby akutní lůžkové péče. (Česko, 2011)

2 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE

Terminologická nebo-li pojmová oblast, slouží uživateli ke snadné a rychlé orientaci v dané problematice. Popisuje také, v jakých kontextech se případná fráze používá v definici. Značí slovník četných definic, které se různí podle pojmové oblasti, nebo když se definice termínu liší podle oboru, ve kterém se fráze používá. Součástí slovníku je také rejstřík často používaných pojmových domén. (Novák, 2023)

Ochrana obyvatelstva

Pojem ochrana obyvatelstva (dále uváděno jako „OO“) se často používá k označení určitého integrovaného systému vazeb a konkrétních opatření na ochranu obyvatelstva a jeho majetku v situacích, kdy mohou být ohroženy, počínaje s běžnými negativními událostmi a procházející různými katastrofami a konci ozbrojeného konfliktu. (Kroupa et al., 2006)

Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany a jeho života, zdraví a majetku. (Česko, 2000 e)

Hasičský záchranný sbor naopak uvádí, že ochrana obyvatelstva je široká multiresortní disciplína a nelze ji řešit či chápat jen jako plnění úkolů civilní ochrany, které zahrnuje zejména varování, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva, ale jako soubor činností a úkolů v kompetenci odpovědných orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob i občanů, které společně mají vést k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku, životního prostředí a to vše v souladu s platnou právní normou. (Generální ředitelství hasičského záchranného sboru, 2023)

„Úkoly jednotlivých orgánů jsou nepřenositelné a jejich plnění vyplývá z konkrétních ustanovení právních předpisů.“ (Generální ředitelství hasičského záchranného sboru, 2023)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 uvádí, že pojem ochrana obyvatelstva se týká souboru zásad a postupů navržených k ochraně životů a zdraví lidí, jakož i jejich majetku a životního prostředí. Mezi další subjekty, které mají odpovědnost za ochranu obyvatelstva kromě složek IZS, patří obce, právnické a podnikající fyzické osoby, ale i samotní obyvatelé. Jednotlivci často přehlížejí skutečnost, že ochrana životů a blaha svých blízkých i sebe sama je společnou odpovědností. (Ministerstvo vnitra, 2013)

Bezpečnost

Stav, kdy jsou efektivně minimalizovány hrozby pro subjekt a jeho zájmy a tento subjekt je efektivně vybaven a ochoten spolupracovat při omezení stávajících i potenciálních hrozeb. (Ministerstvo vnitra, 2004)

„Bezpečnost patří k nejčastějším skloňovaným termínům naší současnosti. V nejrůznějších souvislostech jsou mu přiřazovány rozmanité přívlastky. Mnohá vymezení bezpečnosti jsou navíc úzce svázána s velmi specifickým kulturním a historickým kontextem. Už proto každý, kdo se pokouší o jednoznačnou a výstižnou definici pojmu „bezpečnost“, stojí před velmi složitým problémem, který se prozatím nepodařilo jednoznačně vyřešit ani politologii, vědě o mezinárodních vztazích. Výraz (termín) „bezpečnost“ byl a je charakterizován jako „dvojznačný symbol“ či jako „slovo s mnoha významy“. Proto pouze několik zásadních formulací bez nároku na vyčerpávající a univerzální odpověď.“ (Lošek, 2013)

Mareš a spol. uvádí, že bezpečnost v nejobecnějším pojetí zaznamenává stav, v němž neexistují hrozby pro referenční objekt, (v závorce autor popisuje referenční objekt jako jednotku, jejichž bezpečnostní zájmy jsou úzce spojeny s bezpečností) případně je nezbytně eliminována rizikovost daných hrozeb. V návaznosti na referenční objekt můžeme pak hovořit o vnitřní bezpečnosti, pokud je spojena s hrozbami, které mají původ ve vnitřním prostředí referenčního objektu a jsou zde eliminovány, o vnější bezpečnosti, jedná se o hrozby, které mají vnější původu a jsou navenek eliminovány orientovanou strukturou společně s vazbami referenčního objektu. (Mareš et al., 2011)

Ochrana obyvatelstva

Pojmem ochrana obyvatelstva se rozumí plnění úkolů v oblastech plánování, organizování a výkonu činnosti, s cílem předcházet vzniku a zajistit připravenost na mimořádné události a s nimi spojenými krizovými stavy a jejich řešení. Ochrana obyvatelstva je znamená také plnění úkolů civilní ochrany. Jde o plnění úkolů, které souvisí s ochranou života, zdraví, majetku, životního prostředí při krizových situacích a mimořádných událostech jak nevojenského, tak i vojenského stavu. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2023)

Mimořádná událost

„Mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodní vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“ (Česko, 2000 b)

Záchranné práce

Záchrannými pracemi se rozumí činnost k odvrácení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku či životního prostředí, a vedoucí k přerušení jeho příčin. (Česko, 2000 c)

Likvidační práce

Likvidačními pracemi se rozumí činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. (Česko, 2000 d)

Integrovaný záchranný systém

Integrovaným záchranným systémem se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. (Česko, 2000 a)

Lošek Václav popisuje integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) jako efektivní systém vazeb, který je tvořen pravidly spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události, ale také antropogenní havárie a živelné pohromy. Tak aby zkráceně řečeno nebyl nikdo opomenut, kdo může pomoci a docházelo k vzájemnému nepřekážení. (Lošek, 2013)

Věcná pomoc

Jedná se o pomoc, která je poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale musí být se souhlasem nebo vědomím velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. Věcnou pomocí se rozumí také poskytování věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací, případně při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje či starosty obce. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023)

Osobní pomoc

Lze definovat jako činnost nebo službu, ke které dochází při provádění záchranných a likvidačních prací, také cvičení, na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. Osobní pomoc může být poskytnutá i dobrovolně, avšak se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023)

3 OCHRANA OBYVATELSTVA

V našich zemích má organizovaná ochrana obyvatelstva své kořeny hluboko již ve 20. století. Z časového hlediska je možné ji rozdělit do čtyř úseků, z nichž každý má své charakteristické rysy. Odráží konstanty vnitřního a mezinárodního politického vývoje, také změny v oblasti vojenství, které jsou dány především příchodem nových prostředků vedení ozbrojených konfliktů. (Šilhánek et al., 2003)

V roce 1929 vzniklo Ústředí ochrany obyvatelstva s jeho místními výbory z podnětu ministerstva národní obrany společně s aktivním přispěním Československého červeného kříže. Ústředí svoji činnost započalo v roce 1930. Tato složka sloužila jako pomocná pro vojenské letectvo a obranu proti vzdušnému napadení, avšak neměla svoji členskou základnu, ale pouze řídicí orgány pro koordinaci dobrovolné činnosti Československého červeného kříže, hasičů a v určitých místech i tělovýchovných nebo skautských organizací. Do roku 1934 se tedy dala považovat za dobrovolnickou organizaci s volným základem. Finanční prostředky byly poskytovány například formou sporadických darů, příspěvků či dotací. Z valné části se jednalo převážně o civilní organizaci a bylo evidentní, že stát bude ten, který časem bude muset převzít tuto úlohu a zřídit její organizační, právní a finanční složky. Se schválením zákona číslo 82/1935 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům ukončilo Ústředí obrany obyvatelstva společně s jeho místními výbory svou činnost. Tímto rokem na našem území začíná dlouholetá historie organizované ochrany obyvatelstva. (Lošek, 2013)

Ministerstvo vnitra bylo pověřeno ústředním zřízením civilní protiletecké ochrany. Aby bylo možné provádění zákona, v jednotlivých městech podle nařízení a směrnic byly zřízeny poradní výbory civilní protiletecké ochrany (dále jen „CPO“). Spolupráce ministerstva vnitra a obrany spolu s ostatními zainteresovanými resorty zapříčinila rozřazení obcí podle pravděpodobnosti možného leteckého napadení, a to do jednotlivých kategorií. Jednotlivé kategorie měly stanovené, která opatření k ochraně před těmito útoky nabývají planost. Největší potencionální nebezpečí spadalo na velká města, ve kterých se nacházely průmyslové podniky a jiné zařízení, která byla důležitá pro obranu státu. Jedním z hlavních úkolů nově vzniklé organizace bylo zabezpečení obyvatelstva plynovými maskami a dostatkem přístupných veřejných úkrytů. V závislosti na rozloze daného města se území dělilo na okrsky. CPO se v konečném důsledku promítla i do venkovských osídlení. (Lošek, 2013)

Po skončení druhé světové války a s určitou euforií obyvatelstva po roce 1945 došlo postupné minimalizaci opatření na ochranu obyvatelstva před vzdušným napadením. Podle usnesení vlády ze dne 27. listopadu 1947 a ve smyslu směrnic, které z tohoto usnesení vyplývaly a byly vydány ministerstvem vnitra, probíhala od roku 1946 organizovaná likvidace protiletectvé ochrany. Tato likvidace zahrnovala především odstraňování ochranných staveb, zařízení, zbytků původní organizační struktury a dalších opatření. Likvidace byla charakteristickým rysem období od osvobození do března 1948. Nutno konstatovat, že československá protiletectvá ochrana v roce 1947 nedokázala poskytnout ani minimální zabezpečení obyvatelstva před potencionálními následky možného vzdušeného útoku. (Linhart, 2004)

V průběhu padesátých let přechod na obranná opatření proti zbraním hromadného ničení, přinesl do civilní obrany takové kvalitativní změny, a sice že Nařízení z roku 1951 o základních úkolech a povinnostech v civilní obraně na území Československé republiky již nadále nemohlo plnit svou funkci právní normy. Z tohoto důvodu dne 15. ledna 1958 bylo schváleno Usnesení vlády Republiky československé č. 49 o civilní obraně republiky Československé s přílohou Směrnice o civilní obraně republiky Československé, které nahradilo původní vládní usnesení z roku 1951 společně s jeho přílohou. (Linhart, 2004)

Padesátá a šedesátá léta měla hlavní rys především výstavbu úkrytů pro ochranu obyvatelstva v určených kategorizovaných prostorech a úsilím o plošné zajištění ochrany obyvatelstva prostřednictvím individuální protichemické ochrany. (Lošek, 2013)

Velká pozornost byla věnována nejenom přípravě vojenských sil a prostředků pro případ rozpoutání válečného konfliktu, ale také vlastní přípravě obyvatelstva. Systém zvaný „Příprava obyvatelstva k civilní obraně“, znám též jako POCO, byl povinný téměř pro všechny obyvatele a skládal se ze dvou částí:

1. Vojensko-politické zaměřené na blokové, tzv. „politické školení“,
2. Odborné, se zaměřením na odbornou přípravu, především ve vztahu k potencionálnímu použití zbraní hromadného ničení v možném válečném konfliktu.

V důsledku doktrinální teorie Varšavského bloku dne 1. ledna 1976, byla civilní obrana vyjmuta z působnosti ministerstva vnitra a přešla do působnosti ministerstva obrany s cílem o vytvoření podmínek pro komplexní zabezpečení plnění úkolů v době branné pohotovosti státu. (Martínek et al., 2006)

V polovině osmdesátých let se začalo přemýšlet také nad úlohou civilní obrany v mírové době při prevenci a likvidaci přírodních a antropogenních katastrof. Pro tuto činnost však chyběla klíčová právní norma, na jejímž základě by byla civilní obrana vykonávána. (Linhart, 2004)

V roce 1990 došlo k transformaci civilní obrany s cílem vytvořit nový moderní systém ochrany obyvatelstva tak, aby systém odpovídal úrovně vyspělých zemí. V souladu s tímto cílem bylo vládou České republiky přijato Usnesení č.126 dne 17. března 1993, jež obsahovalo opatření civilní ochrany České republiky. Tato opatření mimo jiné stanovila, že než dojde k přijetí právní úpravy civilní ochrany, je třeba zachovat funkčnost systému civilní ochrany v souladu s článkem 61 Dodatkového protokolu 1 k Ženevským úmluvám z 29. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů, a to realizací vybraných opatření civilní ochrany. Tato opatření odpovídají původní činnosti civilní obrany. Pojem civilní ochrana (dále jen „CO“) byl zaveden při vyhlášení Zákona České národní rady ze dne 21. prosince 1992 a odpovídá užšímu výkladu civilní obrany v kontextu mezinárodního humanitárního práva jež jsou součástí opatření k ochraně životů a k minimalizaci materiálních škod. (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2023)

„Usnesením vlády České republiky ze dne 24. listopadu 1993 č. 660 byly ke dni 31. prosince 1993 zrušeny štáby civilní ochrany okresů a statutárních měst a nově utvořené struktury již nezahrnovaly vojáky z povolání, čímž došlo ke snížení finančních nákladů a ke zcivilnění výkonu státní správy v civilní ochraně.“ (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2023)

Zásadní změny v pojetí ochrany obyvatelstva byly učiněny v roce 1997 v souladu s přijetím usnesení vlády České republiky ze dne 12. listopadu 1997 č. 710 ke koncepci zabezpečení úkolů civilní ochrany definovaných Dodatkovým protokolem 1 k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů z 12. srpna 1949. Toto usnesení předjímá trvalou zodpovědnost za plnění úkolů civilní ochrany v době míru, za mimořádných událostí, krizových situací a válečného stavu. Také prostřednictvím Ministerstvem vnitra představuje pravomoc výkonu státní správy na republikové úrovni v oblasti civilní ochrany. (Lošek, 2013)

Problém, který se týkal bezpečnosti států v souladu s novým zakotvením otázek, byl vyřešen až dne 22. dubna 1998 schválením ústavního zákona č. 110 Sb. o bezpečnosti České republiky. Tento zákon stanovuje základní povinnosti státu v různých mimořádných událostí, zahrnující také ochranu životů, zdraví a majetku. Přesto, jako výsledek politické

dohody tehdejších parlamentních stran, se výrazně přiblížil legislativě v oblasti bezpečnosti vyspělým demokratickým státům. (Lošek, 2013)

Přijetím zejména zákona č. 238 ze dne 28. června 2000 o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů, zákona č. 239 ze dne 30. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů a zákona č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), bylo realizováno výše zmíněné vládní usnesení č. 70 a do našeho právního řádu poprvé zaveden pojem ochrana obyvatelstva (zákon č.239/2000 Sb.). Tato „krizová legislativa“ obsahuje nezbytné právní normy, které přidělují ministerstvům a ostatním ústředním správním úřadům, také orgánům krajů, okresním úřadům, obcím a vybraným právníckým a fyzickým osobám konkrétní úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva. (Lošek, 2013)

Vstoupením krizových zákonů v platnost a převodem civilní ochrany z působnosti Ministerstva obrany do působnosti Ministerstva vnitra dnem 1. ledna 2001, se ministerstvo oficiálně stalo garantem „civilní“ ochrany obyvatelstva a hlavním koordinátorem opatření zainteresovaných rezortů, týkající se prevence škod, přírodních a antropogenních havárií a krizových situací a opatření ve válečném období tak, jak je ve většině vyspělých evropských států obvyklé. Další koncepční návrh na splnění úkolů ochrany obyvatelstva se zaměřoval na tvorbu podmínek pro každodenní využití opatření ochrany obyvatelstva, zejména varování a informování obyvatelstva, evakuaci a nouzové přežití, ale také další specifická opatření, která souvisí s plněním úkolů v případě válečného stavu. Tato opatření zahrnoval například dekontaminaci s dalšími opatřeními na ochranu obyvatelstva v případě použití radiologických, jaderných, biologických a chemických zbraní, látek a prostředků spojených s možnými teroristickými útoky. (Martínek et al., 2006)

Základní dokumentací pro další rozvíjení ochrany obyvatelstva v návaznosti na novou legislativu z roku 2000 v našich podmínkách, je „Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015“. Tato koncepce byla schválena usnesením vlády ČR č.417 ze dne 22 dubna. Avšak během roku 2007 došlo ke zpracování vyhodnocení Koncepce 2006/2015 a návrh Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 Ministerstvem vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR s dalšími dotčenými ústředními orgány státní správy. Současně se do finální fáze dostává zpracování Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. (Lošek, 2013)

Lze poměrně zodpovědně říct, že problematika ochrany obyvatelstva se neustále vylepšuje i přes veškeré diskontinuity. Má stabilní legislativní základnu a určené subjekty, které jsou schopny účinně a s vysokou profesionalitou reagovat na současné výzvy ve všech aspektech a případných komplikacích. (Lošek,2013)

4 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém byl vytvořen, aby zjednodušil koordinaci záchranných a likvidačních prací v případě vzniku mimořádných událostí, zahrnující havárie i živelní pohromy. IZS vznikl na základě potřeby každodenní činnosti a efektivní spolupráce záchrannářů v případě mimořádných událostí, složitých haváriích a živelních pohrom, a kdy je třeba koordinovat společnou činnost více subjektů, které mohou svými silami a prostředky, kompetencemi či jinými možnostmi přispět k efektivnímu provedení záchranných prací vztahující se zejména k osobám, zvířatům i majetku nebo životnímu prostředí a likvidačních prací, jsou-li potřebné. (MODUL - I, 2010)

První zmínky o vybudování systému, který by primárně sloužil na záchranu osob lze nalézt již v období po 2. světové válce. Nejednalo se ovšem pouze o záchranný systém jako takový, ale o utvoření komplexu civilní ochrany, na kterém by se společně podílely vnikající organizace s ostatními složkami. (Sadílek et al., 2019)

Po 2. světové válce začalo rozvíjení vlastních záchranných a civilních obranných systémů v mnoha zemích. V této době se rovněž začala formovat také potřeba koordinovaného řízení krizových situací. (Sadílek et al., 2019)

Na začátku 90. let minulého století přinesly masivní společenské změny kromě pozitivních změn také i řadu negativních jevů. Vzestup rozvoje motorismu, v tehdejší době to znamenal až dvojnásobek počtu vozidel, přinesl s sebou také znásobení počtu nehod. Přestože policie České republiky měla hlavní roli v řešení dopravní nehodovosti, byla nyní vázána více než čtyřnásobným nárůstem trestné činnosti. (MODUL – I, 2010)

Komplikovanost eliminace každodenních negativních událostí se stala podmínkou k úvaze, o novém přístupu k jejich efektivnímu a rychlému řešení. V obecném pohledu bylo zjištěno, že je nezbytné ještě více prohloubit systém koordinace a spolupráce mezi jednotlivými organizacemi a jejich složkami, které se společně podílejí na provádění záchranných a likvidačních prací v případě vzniku jakéhokoliv charakteru mimořádné události. (Linhart, 2004)

Nutnost komplexního řešení záchranného systému v České republice byla evidentní již v roce 1991. Jedním z klíčových problémů v oblasti záchrannářství bylo v dané době určité legislativní vakuum, které se týkalo oblasti každodenních nehod, havárií a jiných mimořádných či nouzových stavů. Sice existovaly samostatné právní normy pro některé oblasti ochrany, jako je např. ochrana před povodněmi, požáry, nákazami a různými druhy

epidemií, také ochrana čistoty vod atd. Tyto normy řešily ochranu před těmito jevy izolovaně, a neexistoval tak právní předpis, který by pokrýval oblast ochrany a záchrany jako celek. Ve snaze o řešení této situace byly diskutovány a prosazovány dva odlišné přístupy k řešení tohoto problému. (Linhart, 2004)

První přístup k řešení komplexnosti záchranného systému České republiky navrhoval tvorbu komplexní hierarchie stálých institucí, které by se měly zabývat všemi aspekty záchrannářství. Hlavním cílem jejich činností bylo dosažení efektivního plošného využití sil a prostředků, optimálního řízení a provedení záchranných prací při živelních pohromách a haváriích antropogenního charakteru. Zcela pochopitelně mělo jít o situace jež přesahují možnosti a působnost dosavadních samostatných složek. Podporu a prosazování pro tuto variantu vyjadřovaly zejména orgány civilní ochrany společně s představiteli resortů a ústředních orgánů. Klíčové postavení by měly územní štáby civilní ochrany, které by zároveň plnily i roli stálých sekretariátů celého systému. Tento přístup měl i slabiny, které spočívaly v tom, že systém byl dlouhá léta navržen primárně pro ochranu obyvatelstva v době války, což znamenalo, že jeho adaptace by byla zdlouhavá, a to nesplňovalo požadavky na okamžitý operativní zásah. Rovněž existující fond ochranné infrastruktury civilní ochrany při řešení každodenních událostí nebyl efektivní. (Linhart, 2004)

Druhý přístup budování záchranného systému vycházel z dlouholetých praktických zkušeností jednotlivých záchranných složek, které byly nuceny vzájemně kooperovat při likvidaci každodenních událostí. V řadě situacích, jako jsou například dopravní nehody, jejichž řešení je vždy komplikované, byly vzájemné vztahy mezi jednotlivými složkami ne vždy jednoznačné, a nebylo zřejmé, která složka odpovídá za celkový průběh zásahu. Základem tohoto přístupu byla tedy praxí ověřená spolupráce, k jejímuž efektivnímu uplatnění stačilo pouze jasně definovat a prakticky realizovat potřebné kompetence. Celý systém součinnosti byl postaven na velmi úzké spolupráci tří složek: hasičů, zdravotnické záchranné služby a policie. Tyto složky také vstoupily do rozsáhlého veřejného povědomí v průběhu historického vývoje, a to zejména ve velkých městech, kde byly a jsou, především hasiči, vnímáni jako univerzální poskytovatelé pomoci. Sami hasiči byli přirozeně nositeli myšlenky tohoto přístupu. (Linhart, 2004)

V období již samostatné České republiky bylo schváleno Usnesení vlády České republiky č.22 ze dne 20. ledna 1993, které se týkalo ministerstva vnitra, zejména v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti a k doktríně Policie České republiky. Toto usnesení nařizovalo spolupráci ministru vnitra s ministry obrany, zdravotnictví, hospodářství, životního prostředí

a místopředsedou vlády a ministrem financí s cílem předložit zásady pro vytvoření komplexního záchranného systému České republiky do 30. dubna 1993. Přestože byl používán výraz „komplexní záchranný systém“, byly bezpečnostní otázky řešeny nakonec odděleně od záchranného systému a v oblasti záchranářství bylo přijato Usnesení vlády České republiky č. 246 ze dne 19. května 1993 k návrhu zásad integrovaného záchranného systému, kde vláda principy tohoto integrovaného záchranného systému schválila. (Lošek, 2013)

Toto usnesení bylo uloženo ministru vnitra a ministru životního prostředí s úkolem zpracovat zásady IZS do návrhu zákona o prevenci a likvidaci havárií. Navrhovaný zákon byl následně zpracován v požadované podobě a byl třikrát předložen vládě České republiky k projednání, kdy poslední se uskutečnilo 13. července roku 1997, a svým usnesením č.445 vláda České republiky rozhodla o rozdělení problematiky prevence a likvidace průmyslových havárií a také problematiky IZS. Rozhodlo se zpracovat a předložit samostatný zákon o IZS, kdy IZS je považován za jednu ze součástí „krizové legislativy“, která je v procesu rozpracování v souladu s ústavním zákonem o bezpečnosti ČR. (MODUL – G, 2020)

IZS je složen pro likvidaci mimořádných událostí (zejména havárií), a je využíván pro koordinaci bezpečnostních, záchranných, pohotovostních a odborných služeb, správních úřadů a samosprávy, které se podílejí na likvidaci vzniklých havárií. Základními složkami jsou HZS ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (dále jen „JPO“), záchranné služby a poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a policie ČR. Tyto složky jsou schopny rychle a nepřetržitě zasahovat s celoplošnou působností na území ČR. Ostatní složky jsou povolávány, jedná-li se o likvidaci, podle povahy havárie, jejich schopností zasáhnout a kompetencí, které jim stanovují závazné právní předpisy na obecné úrovni. (MODUL – G, 2020)

„Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také poskytovatelé lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem (netýká se poliklinik). V rámci hl. m. Prahy tvoří ostatní složky Městská policie hl. m. Prahy, Český červený kříž, Záchranná brigáda kynologů, Vodní záchranná služba, a další subjekty, které splňují kritéria dle zákona.“
(Magistrát HMP, 2023)

4.1 ZÁKLADNÍ SLOŽKY IZS

Dle zákona č. 239/2000 Sb., o IZS se jeho složky dělí na základní a ostatní. Rozdělení lze vidět na obrázku č. 1

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Základní složky	Ostatní složky
<ul style="list-style-type: none">• Hasičský záchranný sbor,• Jednotky PO zařazené do plošného pokrytí okresu jednotkami PO,• Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,• Policie ČR.	<ul style="list-style-type: none">• Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,• Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,• Ostatní záchranné sbory,• Orgány ochrany veřejného zdraví,• Havarijní pohotovostní, odborné a jiné složky,• Zařízení CO,• Neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Obrázek 1 – Integrovaný záchranný systém, (Vlastní, 2024)

Hasičský záchranný sbor České republiky

Hlavním koordinátorem a páteří integrovaného záchranného systému je hasičský záchranný sbor. V praktickém užití to znamená, že pokud si zásah na místě vyžaduje více složek IZS, většinou zde velí příslušník hasičského záchranného sboru ČR, který řídí spolupráci složek a koordinuje provádění záchranných a likvidačních prací. (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2023)

„Operační a informační středisko IZS (je jím operační a informační středisko HZS ČR) povolává a nasazuje potřebné síly a prostředky jednotlivých složek IZS v konkrétních lokalitách. Na strategické úrovni je pak integrovaný záchranný systém koordinován

krizovými orgány krajů a Ministerstva vnitra.“ (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2023)

Podle zákona 239/2000 Sb., o IZS má velitel zásahu obšírné pravomoci. Může omezit nebo plně zakázat vstup osobám na místo zásahu, je oprávněn nařídít evakuaci osob nebo stanovovat jiná dočasná omezení, která vedou k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí. Velitel zásahu je rovněž oprávněn vyzývat právnické či fyzické osoby k poskytnutí věcné nebo osobní pomoci. (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2023)

Jednotky PO

System jednotek PO byl svým účelem původně vybudován pro hašení požárů. S technickým pokrokem obyvatelstva povstala potřeba zásahů nejen u požárů, ale i mnoha dalších událostí, jako jsou například dopravní nehody, havárie s únikem nebezpečných nebo ropných látek, živelních pohrom atd. System se v tomto trendu profiluje i nynější době. Základem systému jednotek PO je:

- *„ochrana majetku občana, právnické nebo podnikající fyzické osoby před požáry, resp. jinými mimořádnými událostmi, nebyla v minimální úrovni limitována jen možnostmi obce, ve které bydlí nebo mají majetek“* (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2023)
- *„obec v případě žádosti o pomoc při záchraně životů a majetku nebyla limitována vlastní momentální solventností nebo dobrovolnou ochotou toho, kdo může pomoc poskytnout.“* (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2023)

Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba patří do systému zdravotních služeb ČR a její hlavní náplní je poskytování takzvané přednemocniční neodkladné péče (dále jen „PNP“). PNP se poskytuje v níže uvedených situacích:

- Při vzniku náhlého onemocnění, úrazu nebo jiného vzniklého zhoršení zdravotního stavu, který by mohl vést ke vzniku dlouhodobých nebo trvalých následků až k selhání životních funkcí bez poskytnutí PNP.
- Při náhle vzniklé intenzivní bolesti
- Při náhlých změnách chování a jednání postiženého, které mohou ohrožovat jeho zdraví, život nebo životy a zdraví jeho okolí. (Zachrannaslužba.cz, 2002)

„Na rozdíl od všech jiných druhů zdravotní péče v záchranné službě neplatí možnost „svobodné volby lékaře“, a to jak při poskytování PNP jako takové, tak při výběru cílového zdravotnického zařízení – tím je obvykle nejbližší odborně způsobilé zdravotnické zařízení (nemocnice, výjimečně ambulantní zařízení).“ (Zachrannaslužba.cz, 2002)

ZZS je zřízena zákonem č.374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě.

Obrázek 2 – Systém zdravotnické záchranné služby ČR (Zachrannaslužba, 2002)

Policie ČR

Představuje jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor ustanovený zákonem České národní rady dne 21. června roku 1991. Tento sbor slouží veřejnosti a mezi jeho hlavní úkoly patří ochrana bezpečnosti osob a majetku, zachování veřejného pořádku a prevence trestné činnosti. Rovněž plní úkoly dané trestním řádem a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti, svěřené zákony, předpisy Evropských společenství a smlouvami na mezinárodní úrovni, které jsou součástí řádu České republiky. (Policie ČR, 2023)

Samotná policie vychází ze zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zákon také zřizuje 14 krajských ředitelství policie, kdy se jejich územní obvody shodují s územními obvody 14 krajů České republiky. Policie ČR spadá pod pravomoci ministerstva vnitra a je tvořena policejním prezídiem, útvary s celostátní působností, krajskými ředitelstvími

policie a útvary zřízenými v rámci krajských ředitelství. Aktuální stav policie činí v útvarech s celorepublikovou působností 4 191 policistů a v krajských ředitelstvích policie 34 319 policistů. (Policie ČR, 2023)

Obrázek 3 – Organizační struktura Policie České republiky (Policie ČR, 2017)

5 HIPOLOGICKÁ SLUŽBA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Hipologická služba nebo-li jízdní policie je součástí integrovaného záchranného systému, která se nedá přehlédnout. Je to velmi ojedinělý a specifický útvar policie České republiky, kdy dochází ke spolupráci mezi zvířaty a ochránci zákona. Toto spojení je mnohdy schopné konkurovat nejmodernějším technikám a donucovacím prostředkům. (Pašková, 2021)

Koně se ve službách jízdní policie objevily již v roce 1918 v rámci pražského velitelství. V průběhu období druhé světové války tyto jednotky spadaly pod armádu. Avšak válečné a poválečné období nebylo pro tyto služby přívětivé a neměly tak příliš velké uplatnění. Výjimkou byla jen pohraniční stráž. Zde se koně uplatňovali do poloviny 60. let. (Pašková, 2021)

Koňské síly se oficiálně vrátily ke sborům PČR v květnu 1991, kdy v souvislosti s konáním Všeobecné československé výstavy byla zřízena jízdní policie v Praze. Ve svých začátcích nová pražská jízdní jednotka fungovala pouze ve tzv. zkušebním režimu. Netrvalo dlouho a o své potřebnosti a užitečnosti přesvědčili vedení policie i Ministerstvo vnitra. A tak téhož roku 26. června byl vydán rozkaz, který oficiálně zřídil jízdní oddíl policie České republiky Správy hlavního města Prahy. (Parlamentní listy.cz, 2021)

Prvních 11 služebních koní bylo zakoupeno v následujících měsících od vydání zřizujícího rozkazu. Na území České republiky postupně vznikaly další oddíly a v roce 1993 zřídila policie České republiky jízdní jednotky také v Brně a ve Zlíně. Nejnovější jízdní jednotkou je jednotka v Liberci, která vznikla dne 1.1. 2021. Z hlediska metodického řízení je služební hipologie policie České republiky začleněna pod odbor služební kynologie a hipologie ředitelství služby pořádkové policie policejního prezidia České republiky. Služba u koní v policejním oddělení vyžaduje soustavný odborný výcvik, který nikdy nekončí. Ke konci roku 2003 v rámci policejního prezidia, přesněji odboru služební hipologie a kynologie, vzniklo tolik potřebné výcvikové středisko služební hipologie v Brně-Medlankách. Dne 1. dubna 2020 byl oficiálně přesunut výcvik mladých policejních koní do prostoru Národního hřebčince v Písku, s názvem remontní a výcviková stáj. Tato stáj zajišťuje nákup a výcvik nových koní, aby docházelo k obměně a doplnění stavu. Stáj také zajišťuje veterinární péči, provádí výcvikové, zdokonalující a speciální workshopy. Nabízí poradenskou činnost pro oddělení jízdní policie a rehabilitace nebo rekonvalescence koní sloužících ve službě. (Parlamentní listy.cz, 2021)

Dle služebního řádu, který je stanoven pokynem ředitele policejního ředitelství, trvá příprava a výcvik služebního koně pro přezkoušení přibližně 12 měsíců od doby, kdy byl služební kůň pořízen. Dvanáctiměsíční výcvik mladého koně je rozdělen do tří aproximačně čtyřměsíčních etap. Tato délka jednotlivých etap je pouze orientační, protože plán výcviku je vždy primárně přizpůsobován individuálně dle potřeb mladého služebního koně. (Parlamentní listy.cz, 2021)

Obrázek 4 – Equichannel.cz (Katka Lipinská, 2015)

6 DÍLČÍ ZÁVĚR

Teoretická část bakalářské práce přinesla úvodní seznámení s legislativním rámcem, klíčovými základními pojmy dané problematiky a vývojem v oblasti ochrany obyvatelstva. Základní terminologie s právním rámcem, který je nedílnou součástí problematiky umožnil lépe porozumět konceptům pojmového aparátu v oblasti ochrany obyvatelstva. Následný náhled na historický vývoj ochrany obyvatelstva, zejména vývoj plný změn a inovací v integrovaném záchranném systému, poskytl ucelený obraz k problematice ochrany obyvatelstva. Zmíněn byl také současný stav integrovaného záchranného systému s popisem jeho základních a ostatních složek včetně podrobnějšího popisu policie České republiky, kde byla zmíněna organizační struktura policie a dále se práce konkretizovala na samotný klíčový zkoumaný prvek práce, jímž je hipologická služba policie České republiky. Hipologická služba policie České republiky je speciální oddíl využívající koně zejména pro výkon hlídkové služby, zajišťování bezpečnosti osob a majetku při konání sportovních a kulturních akcí, v rámci potřeby se provádí také zákroky pod jednotným velením při nepovolených shromáždění osob. Hipologie obsahuje samostatnou kapitolu, kde byl popsán její historický a legislativní vývoj na našem území a současný stav koňských služebních jednotek, které se nacházejí na našem území pouze v Praze, Brně, Zlíně a také nejnovější oddělení služební hipologie v Liberci, které vzniklo v roce 2021. Na závěr kapitoly je popsán proces výběru mladého koně s potenciálem stát se služebním koněm, čímž je uzavřena analýza hipologické služby a jejího významu v rámci policie České republiky. Tato část práce nabízí komplexní pohled na vývoj a současný stav využití koní v rámci ochrany obyvatelstva s důrazem na jejich roli a přínos v oblasti zabezpečení bezpečnosti České republiky.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 AKTUÁLNÍ STAV HIPOLOGICKÉ SLUŽBY V ČESKÉ REPUBLICE

V České republice lze spatřit jízdní policii v Brně, Praze a ve Zlíně. Nejnovější oddělení vzniklo také už i v Libereckém kraji v roce 2021, jež má díky své geografické poloze svá specifika. Nachází se totiž na tzv. trojzemí – kdy velkou část státních hranic tvoří pro policisty s běžnými dopravními prostředky nesnadný až špatně dostupný terén. Zejména na hranicích s Polskem se policisté potýkají s přeshraniční kriminalitou. Koňské hlídky tak budou sloužit především ke zvyšování bezpečnosti v oblasti česko-polském a česko-německém pohraničí. (tisková informace Policie ČR, 2021)

Největší jízdní oddíl České republiky má policie ČR v Praze, jejichž současný stav na oddělení služební hipologie činí 19 služebních koní. Oddělení policejní hipologie ve Zlínském kraji disponuje 10 služebními koňmi. (Policie České republiky – KŘP hlavního města Prahy, 2020)

Na bezpečnost v Brně a jeho okolí dohlíží 11 koňských jednotek.

Obrázek 5 – Oddělení služební hipologie Zlín (Monika Špendlíková, 2023)

7.1 Kritéria pro výběr služebního koně

Služebním koněm lze nazvat koně, který úspěšně absolvuje zkušební řád, a je zařazen do jedné ze dvou kategorií:

Hlídkový služební kůň → užíván pro plnění základních policejních hipologických činností, jako je např.: hlídková činnost v místech kam se služebním prostředkem nelze dostat.

Služební kůň pro speciální činnosti → plní specifické policejní hipologické činnosti, zpravidla ty riziková, např.: sportovní utkání, demonstrace apod.

Výběr vhodného budoucího služebního koně začíná v hřebčíně nebo u soukromých chovatelů, kde se přímo vytipují jedinci vhodní pro policejní práci. Koně si pak následně vypůjčí na zkoušku nebo zakoupí. Do řádného termínu – 30. dubna má vedoucí oddělení služební hipologie povinnost zaslat písemný požadavek na odbor služební kynologie a hipologie, kde uvede přesný počet koní pro následující rok. (Konířová, 2018)

Mezi kritéria výběru služebního koně patří:

- Věk koně – minimální věk pro nákup služebního koně jsou 3 roky.
- Plemeno koně – výběr převážně teplokrevných plemen (např. český teplokrevník, nonius, starokladrubské koně).
- Zbarvení koně – vždy tmavé barvy, které vzbuzují určitý respekt - vraník, hnědák, ryzák.
- Pohlaví koně – jedná se nejvíce o valachy, jsou povahově nejvhodnější.
- Kohoutková výška – musí mít alespoň 165 cm.
- Splňující charakter – služební kůň musí být klidný a vyrovnaný a odvážný.
- Zdravotní stav zvířete – bez zdravotních obtíží, zlovyků a exteriérových vad.
- Ochota spolupráce.

„Kůň reprezentuje policejní složky, proto by měl svým vzhledem vzbuzovat respekt. Neméně důležité jsou i jeho povahové vlastnosti. Policejní kůň je často vystavován stresovým situacím a pracuje ve velmi těžkých podmínkách, proto je zapotřebí klidná a vyrovnaná povaha s určitou dávkou odvahy. Při různých přehlídkách nebo demonstracích je nutné, aby byl policejní kůň trpělivý a ve všech případech by měl projevovat ochotu ke spolupráci pod sedlem.“ (Kateřina Pavlíková, 2018)

Posuzovatelem vhodnosti zvířete je komise jmenována ředitelem ředitelství služby pořádkové policie. V komisi vždy zasedá policista nebo zaměstnanec odboru služební hipologie a kynologie, služební veterinář z oddělení veterinární služby správy logistického zabezpečení Policejního prezidia České republiky a vedoucí oddělení služební hipologie. (Koniřová, 2018)

7.2 Výcvik služebního koně a jezdce

Výcvik bývá v zásadě zaměřen dvěma směry, výcvik poslušnosti a odvahy.

Běžný výcvik služebního koně začíná prací na jízdárně, který probíhá jak individuálně dle potřeb jedince, tak i skupinově v přítomnosti cvičitele. Tento výcvik zahrnuje základní prvky a skokovou přípravu.

Mezi další výcvikové metody řadíme **jízdu v terénu**, jež se považuje za vítanou odměnu. Avšak to neznamená, že by tato forma výcviku nebyla náročná. Dokonce lze konstatovat, že je ještě náročnější zejména ve spojitosti s neočekávanými situacemi, jež mohou nastat. Jezdec musí být obezřetný v případě pohybu velkého množství lidí i neupraveného terénu, kde by mohl kůň upadnout. Zároveň je to výbornou příležitostí pro nácvik překonávání pevných překážek, nerovností, výskoku i seskoku, kde jezdec musí přizpůsobit své těžiště tak, aby kůň při překonávání nebyl ničím rušen. (Dirová, 2012)

Výcvik koně na speciální rušivé elementy se zaměřuje na společnou souhru mezi koněm a jezdce, kdy musí dojít ke vzájemné důvěře natolik, aby byl kůň schopen provést požadovanou věc, kterou by v přírodě sám od sebe nikdy neudělal. Tento typ výcviku se provádí na jízdárně nebo v ostatních určených prostorách oddělení služební hipologie. Obecně je výcvik zaměřen zejména na potlačení základních instinktů zvířete tak, aby dokázalo překonávat různé překážky a plnit speciální úkoly policie. Tzv. dochází k budování odvahy a odolnosti zvířete na různé podmínky, se kterými se může při výkonu práce setkat. Mezi takové cviky patří např.: vytlačování davu lidí při nepovolených shromážděních, prorážení barelů a tlačení popelnic jakožto narychlo utvořené zátarasy, nácvik zvuku střelby, nácvik házení předmětů (používají se PET lahve, igelitové prvky, tenisové míčky), průchody dýmnicemi ale i jízda kolem zapálené slámy. Cvičena je také dovednost ovládnutí koně jednou rukou pro praktický výkon při možném vzniku krizové situace, kdy je policista nucen použít donucovací prostředky nebo zbraně je mu tak znemožněno ovládnutí koně oběma rukama. V takovém případě musí dojít k naprosté poslušnosti ze strany koně vůči jezdci. (Dirová, 2012)

Obrázek 6 – Oddělení služební hipologie Zlín (Monika Špendlíková, 2023)

Nácvik zákroku pod jednotným velením je typem cvičení, ke kterému dochází minimálně jednou za rok a cvičí se společně s pořádkovou jednotkou. Ve cvičení jsou zapojeni těžkoodění pěší policisté ze speciální pořádkové jednotky i policisté z oddělení služební kynologie. (Konířová, 2018)

7.2.1 Podmínky pro přijetí k jízdni policii

Policejním jezdcem se mohou stát pouze uchazeči, kteří absolvovali přijímací řízení a úspěšně splnili dané náležitosti výběrového a přijímacího řízení k zákonu 186/1992 Sb., o služebním poměru policie v České republice. Strážníci po nástupu k PČR zahajují základní školení, které je organizováno středními školami v Holešově a Brně. Toto školení zahrnuje teoretickou přípravu policisty na jeho budoucí výkon povolání. Avšak uchazeči o jízdni policii musí splnit další kvalifikační předpoklady, jež jsou k výkonu služby u OSH nezbytné. Jedná se o odbornou zkoušku, která je rozdělena na dvě části. První část – praktická, zahrnuje zejména jízdu na koni. Druhá část – teoretická, ověřuje znalosti veterinární péče či právní teorie). (eStránky.cz, 2009)

7.3 Vybavení policejních jezdců a koní

Policisté nosí stejnokroje příslušného policejního sboru či organizace a obvykle se rozdělují podle konkrétních úkolů a pracovním prostředí. Každý policista má své identifikační číslo, odznak Policie České republiky a služební průkaz. Policista na koni nosí základní jezdeckou výstroj, která zahrnuje:

- Ochranná přilba
- Policejní uniforma (s bezpečnostní vestou)
- Jezdecké rukavice
- Jezdecké rajtky
- Jezdecké boty
- Může mít s sebou také bičík, pláštěnku, chrániče, ostruhy..

Obrázek 7 – Oddělení služební hipologie Zlín (Monika Špendlíková, 2023)

Do speciální jezdecké výstroje jezdce patří:

- Protiúderová ochranná přilba
- Protiúderový set
- Služební zbraň, obušek

Taktéž vybavení policejního koně spočívá jak v základním jezdeckém vybavení, které zahrnuje uzdečka s udidlem, podsedlová dečka, sedlo, chrániče končetin... tak i ve speciální výbavě, které je pro výkon služby policejního koně nezbytná.

- Štít na ochranu očí
- Chránič nosu
- Služební sedlo, které obsahuje brašny a pouzdro na obušek
- Reflexní chrániče končetin
- Bederní příslušenství za nepříznivého počasí, čabraka, bandáže
- Červené a bílé světlo

7.4 Úkoly oddělení služební hipologie

K dodržování pořádku a bezpečnosti veřejných prostorů patří mnoho povinností a úkolů oddělení služební hipologie. Mezi takové povinnosti a úkoly jízdní policie lze zařadit:

1. DOHLED A PATROLA

- Zahrnuje pravidelné hlídkování policie na koních v parkových oblastí, městských oblastí a na dalších veřejných místech.
- Hlídkující činnosti ve městech jsou prováděny za účelem dodržování bezpečnostních standardů a předcházení kriminální činnosti.

2. VEŘEJNÉ UDÁLOSTI A AKCE

- Policisté na koních se účastní veřejných shromáždění, oslav, ale zejména sportovních událostí s účelem zajistit bezpečnost hostů.

3. ODEZVA NA UDÁLOSTI

- Jedná se o rychlou a efektivní reakci na protesty, místní události a mimořádné události.

- Policisté s koňmi tak nabízí podporu v případě místních konfliktů, nehod nebo krizí, kdy by mobilita koně mohla být užitečnou výhodou.

4. PÁTRACÍ A ZÁCHRANNÉ AKCE

- Policisté s koňmi se účastní terénních záchranných misí, kde schopnost koně rychlého pohybu může být rozhodující.
- Policista ze hřbetu koně nabývá většího přehledu na okolí.
- V případě potřeby při pátracích nebo záchranných misí možnost spolupráce s ostatními policejními složkami.

5. KOMUNITNÍ ANGAŽMÁ

- Představuje účast policejních koní na komunitních akcích, podpora důvěry občanů k policii.
- Vzdělávání veřejnosti v oblasti prevence proti kriminalitě a bezpečnost.

6. KONTAKT S VEŘEJNOSTÍ

- Předvádění jednotek jízdní policie na veřejných akcích, shromážděních či vystoupeních jako úkaz konstruktivní síly.
- Interakce s veřejností, reakce na otázky široké veřejnosti, které souvisejí s bezpečností.

7. PREVENCE A VÝCVIK

- Podstatnou částí úkolů OSH
- Obsahuje pravidelná cvičení policistů i koní tak, aby byla zaručena produktivita a bezpečnost práce.
- Snadné zviditelnění a tím předcházení trestné činnosti odrazením potencionálního pachatele.

8. ÚDRŽBA

- Nedílnou součástí je každodenní péče o zdraví a pohodu policejních koní.
- Zahrnuje řádný odpočinek a veterinární péči o koně tak, aby byly co nejlépe fyzicky zdatné a připravené k plnění povinností.

8 MOŽNOSTI VYUŽITÍ KONĚ U POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Hlídková činnost

Mezi hlavní úkoly jízdní policie patří pravidelná patrola, sledování a případné odhalování trestné činnosti. Mimo jiné také plní další úkoly, které úzce souvisí se zabezpečením veřejného pořádku. Pravidelné hlídky jsou vysílány do oblastí, kde hrozí potencionální problémy a narušení veřejného pořádku a jsou prováděny s minimálně dvěma služebními koňmi s ohledem na jejich úroveň výcviku. Nepravidelné hlídky, jsou pak vysílány k výtržnostem na kulturních a sportovních akcích. Primárně se pak jízdní policie využívá na hlídkování v přírodních oblastech s cílem zabezpečení nemovitostí a předcházet jejich narušení cizím vniknutím. Mezi zvláštní povinnosti jízdní policie patří střežení významných objektů a zajištění jejich neporušenosti nebo přebírání reprezentativní role při významných ceremoniích. Obecně jízdní policie díky své schopnosti rychlého přesunu z jednoho místa na druhé vykonává v podstatě větší různorodost hlídkových činností než jiná služební motorová vozidla. (Skořepa, 2016)

Nasazení při záchranných a pátracích akcí

Vyžaduje-li to situace, jsou jízdní jednotky nasazeny v mimořádných pátracích akcí nebo akcí sloužící k vyhledávání pohřešovaných osob či předmětů. Tím je docíleno, že vymezený úsek bude prohledán v co nejkratším čase, protože ten může být v mnoha případech rozhodující. Policista ze hřbetu koně nabývá vyšší a širší perspektivu než pěší policisté, a tak i mezery mezi jednotlivými jedinci jsou značně širší než u policisty „na zemi“. Z těchto důvodů dokážou být velice užiteční. Kromě toho se koně využívají v těžko přístupných místech, jako jsou například kopcovité nebo horské oblasti, zemědělské oblasti a zalesněné části. (Skořepa, 2016)

Nasazení k zajištění veřejného pořádku při akcích různého charakteru

Policisté na koních při větších akcích a demonstracích napomáhají zejména ke klidné atmosféře a spořádanému chování. Disponují dobrou viditelností a přirozenou autoritou, která může být pro potencionální narušitele odrazující. Zvýšená poloha policisty na koni mu umožňuje lepší přehled na vznikající situace a napomáhá tak pěším policistům při zvládnutí davu či dopravy. Velkou výhodou je zde možnost spolupráce s ostatními složkami na místě a během zásahu. (Skořepa, 2016)

8.1 Zahraníční země využívající koně v bezpečnostních službách

Rozdíly, které lze najít ve výcviku služebních koní v České republice a v zahraničí, mohou být ovlivněny různými faktory dané země. Jsou to například historické, organizační, finanční, kulturní či geografické rozdíly. Každá země může mít odlišné priority a potřeby, které ovlivňují výcvik policejních koní. To vše je podmíněno místními bezpečnostními hrozbami, popřípadě kriminalitou.

Mezi jedny ze zemí, které disponují policejními jízdními jednotkami se řadí **Spojené státy americké**, kde je jedna z největších a nejznámějších jednotek na světě. Koně se zde využívají ve městech zejména k patrole a zajištění veřejného pořádku při konání veřejných událostí, které mají potenciál narušit bezpečnost. (ScienceABC.com, 2023)

Také **Velká Británie** využívá jízdní policejní jednotky, jež jsou v této zemi historicky úzce spjaté. Jedním z mnoha měst, kde na tyto jednotky lze narazit je například Londýn. Koně zde dohlížejí na zajištění veřejného pořádku a provádí patrolu. Objevují se i při konání veřejných událostí. (Strathornfarm.com, 2023)

Mezi další země, které rozsáhle využívají policejní koně ve službě, a to zejména v městských částech je **Kanada**. Jednotky provádí patrolu a dohled ve městech jako je Toronto, Vancouver nebo Montreal a mnoho dalších. (Toronto Police Service, 2024)

V **Austrálii** lze jízdní jednotky spatřit, jak provádí patrolu na plážích, v parkových oblastech, městských částí a na dalších veřejných místech. (Western Australia Police Force, 2023)

Francie využívá své jízdní jednotky prioritně v hlavním městě Paříži a dalších větších městech k provádění patroly a dohledu na veřejný pořádek. Poskytují také podporu dalším složkám při konání sportovních či kulturních akcí, festivalů apod. (Energie Cheval.fr, 2016)

Ani **Německo** není výjimkou a jízdní jednotky lze lehce spatřit v Berlíně nebo Mnichově. Provádějí patrolu a dohled v historických částí měst, při konání sportovních nebo kulturních akcí, obecně při velkém veřejném shromáždění, kde mohou být při udržování veřejného pořádku velice užiteční. (Quora, 2023)

Tabulka 1 – Komparace činností služebních koní (Vlastní, 2024)

KOMPARACE ČINNOSTÍ SLUŽEBNÍCH KONÍ V ZAHRANIČNÍ		
STÁT	BĚŽNÉ VYUŽITÍ SLUŽEBNÍCH KONÍ	SPECIÁLNÍ PRVKY VÝCVIKU
ČESKÁ REPUBLIKA	<ul style="list-style-type: none"> - Vyhledávací a pátrací akce - Prevence kriminality, - Zajištění veřejného pořádku při konání veřejných událostí. 	<ul style="list-style-type: none"> - Výcvik k působení v horských terénech, - práce s koňmi v urbanizovaných oblastech.
KANADA	<ul style="list-style-type: none"> - Patrolování veřejných prostranství, - Dohled při velkých událostech a demonstracích, - Vyhledávací a záchranné činnosti, - Kontrola davu. 	<ul style="list-style-type: none"> - V Kanadě mohou být policejní koně trénováni pro účast na záchranných operacích v obtížně dostupných oblastech, jako jsou horské svahy nebo hluboké lesy, kde jsou potřebné jejich schopnosti navigace a vytrvalosti.
SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ	<ul style="list-style-type: none"> - Patrola ve větších městských oblastech, - Zajištění veřejného pořádku v průběhu konání veřejných událostí, - Běžná patrola, - Přehlídka ozbrojených sil. 	<ul style="list-style-type: none"> - moderní výcvikové metody a technologie, jako jsou simulátory, virtuální prostředí a pokročilé tréninkové programy. (V České republice mohou být tyto zdroje méně rozšířené nebo méně dostupné v důsledku rozdílů v financování a infrastruktuře).
VELKÁ BRITÁNIE	<ul style="list-style-type: none"> - Využití v souladu s historickými základy, - Patrola a dohled ve větších městských oblastech (Londýn), - Dohled při konání veřejných událostí. 	<ul style="list-style-type: none"> - Patrolování a vyšetřování trestných činů, a proto jsou někteří jedinci trénováni k detekci různých pachových stop. (drogy a nelegální látky).
FRANCIE	<ul style="list-style-type: none"> - Využití jízdnicích jednotek v hlavním městě Paříž a v dalších větších městech, - Podpora ostatním složkám při konání sportovních či kulturních akcí. 	<ul style="list-style-type: none"> - Detekce různých pachových stop, včetně drog, výbušnin a nelegálních látek. Jsou schopni pomáhat při vyšetřování trestných činů a sledování podezřelých osob.

AUSTRÁLIE	<ul style="list-style-type: none">- Patrola na plážích, parkových oblastech a městských oblastech,- Monitoring davu,- Pátrání a záchranné operace,- Vzdělávací programy pro veřejnost.	<ul style="list-style-type: none">- trénování pro práci v extrémních klimatických podmínkách, včetně sucha, požárů a povodní, které jsou v této zemi častější. (Tyto situace mohou vyžadovat speciální přípravu a cvičení, které by mohlo chybět v České republice).
NĚMECKO	<ul style="list-style-type: none">- Patrola a dohled v historických oblastech- Patrola veřejných prostor- Vyhledávací a záchranné akce- Monitoring davu při masových událostech	<ul style="list-style-type: none">- Reakce na různé situace v obchodních prostředích a ke spolupráci s obchodními strážci a dalšími bezpečnostními složkami,- Dopravní kontroly, v oblastech, kde přístup vozidel je obtížný nebo nepraktický.

8.2 Rizika spojená s policejními koňmi

Rizika, jsou nedílnou součástí každodenního života a ovlivňují mnohá rozhodnutí, chování i prostředí. Rizika spojená s prací s policejními koňmi, jsou v oblasti bezpečnosti poměrně důležitým aspektem. Jedná se konkrétně o jejich nasazení v různých krizových situacích nebo chaotickém prostředí. Mezi nejběžnější rizika spojená s využíváním policejních koní lze zařadit zranění koně nebo jezdce. K těmto zraněním může dojít především při nasazení koňských jednotek do potenciálně nebezpečných situací, jako jsou demonstrace, hromadná shromáždění nebo pátrání po podezřelých osobách. Koně jsou tak vystavováni stresovým situacím, které mohou zvyšovat riziko zranění. Ke zranění koně nebo jezdce může dojít i při výcviku, kdy se koně učí reagovat na nové podmínky nebo simulované situace. Každý jedinec je individuální a může reagovat na nové věci různými způsoby. To může zapříčinit zranění nebo pád jezdce. Také v terénu může dojít k úrazu jezdce, kdy kůň je při průchodu náročným terénem neohrabaný a jezdec tak musí dbát zvýšené pozornosti, aby nedošlo k poranění o větve apod. Ačkoliv je kůň mohutné zvíře, k jeho poranění může dojít velmi snadno. Některé cvičení nebo situace mohou být pro koně fyzicky náročné a mohou tak způsobit úrazy zejména, kdy zvíře je pod velkým stresem. Do stresové situace se koně dostávají při setkávání se s novými situacemi, zvuky i prostředím. Přílišné vystavování stresu může ovlivnit fyzické a psychické zdraví koňského jedince, které pak mohou mít negativní vliv na schopnost koně plnit své služební povinnosti. Dojde-li k nesprávnému nebo nedostatečnému provedení výcviku, nebo jsou koně traumatizované nesprávnou manipulací, může se to snadno projevit v jejich chování. Mohou se stát agresivními nebo plachými. Koně, které jsou nasazeny v policejních operacích dříve, než jsou řádně vycvičeni mohou ohrozit svou vlastní bezpečnost, bezpečnost jezdce i veřejnosti.

Nasazení policejních koní v městských částech může vyvolat různé reakce veřejnosti, a to zejména obav z možného stresu nebo újmě na zdraví zvířat. Proto je důležité mít na paměti také veřejné vnímání a minimalizovat riziko negativního ohlasu. V neposlední řadě lze zmínit i logistická rizika, kdy péče o policejní koně vyžaduje dostatečné logistické zázemí, včetně vhodného stravování, řádného ubytování zvířat a kvalitní veterinární péče. Nedostatečné zajištění těchto aspektů může vést k různým zdravotním problémům jedinců a omezením ve služebním nasazení koní.

9 ŠETŘENÍ VYUŽITÍ KONĚ V POLICEJNÍCH SLUŽBÁCH ČR

Současný stav řešené problematiky využití koně u policie České republiky byl autorkou řešen na základě polostrukturovaného rozhovoru s hipologem Lubomírem Slavíkem a Kristýnou Kolaříkovou. Obě dotazované osoby jsou členy OSH Praha. Tato kapitola bude obsahovat pouze stěžejní body vedeného rozhovoru, které budou následně podrobněji zmíněny v tvorbě SWOT analýzy. Celý rozhovor je zmíněn v příloze P I: polostrukturovaný rozhovor.

Vybrané otázky polostrukturovaného rozhovoru

1. Jak často dochází k využívání policejních koní ve službě?

„Oddělení služební hipologie se podílí na žádost velitelů opatření různých bezpečnostním opatření – fotbalová utkání, demonstrace. V praxi vyjíždíme v podstatě na každé rizikovější fotbalové utkání, kde je potřeba zajistit bezpečnost zúčastněných osob. Další využití je určitě hlídková činnost a pak pátrací akce.“ (Kolaříková, 2024)

„Koně se u Policie České republiky (PČR) využívají denně pro dohled nad veřejným pořádkem.“ (Slavík, 2024)

2. V čem podle Vás spočívá výjimečnost koní?

„Pokud je myšlena výjimečnost koní v rámci složek PČR, tak je to určitě demonstrace síly. Mnoho lidí má z koní strach a o to více, když se rozejde řada minimálně 4 služebních koní se svými jezdci oblečenými v protiúderových kompletech, vytváří určitý respekt.“ (Kolaříková, 2024)

„Výjimečnost koní u PČR spočívá určitě v jejich přirozeném respektu, který z nich vyzářuje a v pozitivním působení na své okolí všude, kde jsou používáni.“ (Slavík, 2024)

3. Jak často podstupují výcvik koně, ale i jezdci?

„Jezdci s koňmi tráví každý den, kdy probíhá výcvik koní od příjezd'ování, lonžování přes skokovou práci, nácviky rušivých jevů a výcviky zaměřené na spolupráci služební hipologie a ostatních složek PČR. Do tréninků by se dala zařadit i hlídková činnost, kde kůň poznává jiná prostředí.“ (Kolaříková, 2024)

„Každý kůň má sestaven individuální plán služby a výcviku, tak aby byla pracovní a výcviková náplň rovnoměrně rozložena a doplněna aktivním odpočinkem formou lonže nebo výběhu s přihlédnutím k individuálním potřebám koně.“ (Slavík, 2024)

4. Nastávají situace, na které se služební kůň během výcviku nedá připravit?

„Kolegové, kteří u nás slouží v podstatě už od založení OSH, zažili už mnoho situací a když se ocitli v něčem novém, snažili se to ostatním koním i jezdcům nasimulovat ve výcviku – vytlačení zátaras v ulici např. popelnicemi, různé druhy pyrotechniky, prapory a transparenty, stahování jezdců z koní, napadení vozidla PČR.“ (Kolářiková, 2024)

„Samozřejmě nasazení koní ve veřejném prostoru přináší i situace, na které kůň není připraven, avšak služební kůň je cvičen, aby vnímal pokyny jezdce v každé situaci. Z praxe služební koně například nejvíce překvapí spíše situace běžná na venkově (například skot ve výběhu nebo běžkař v lese).“ (Slavík, 2024)

5. Jak je na tom kůň z hlediska jeho psychické stránky po zásahu, např. fotbalové akce/demonstrace...?

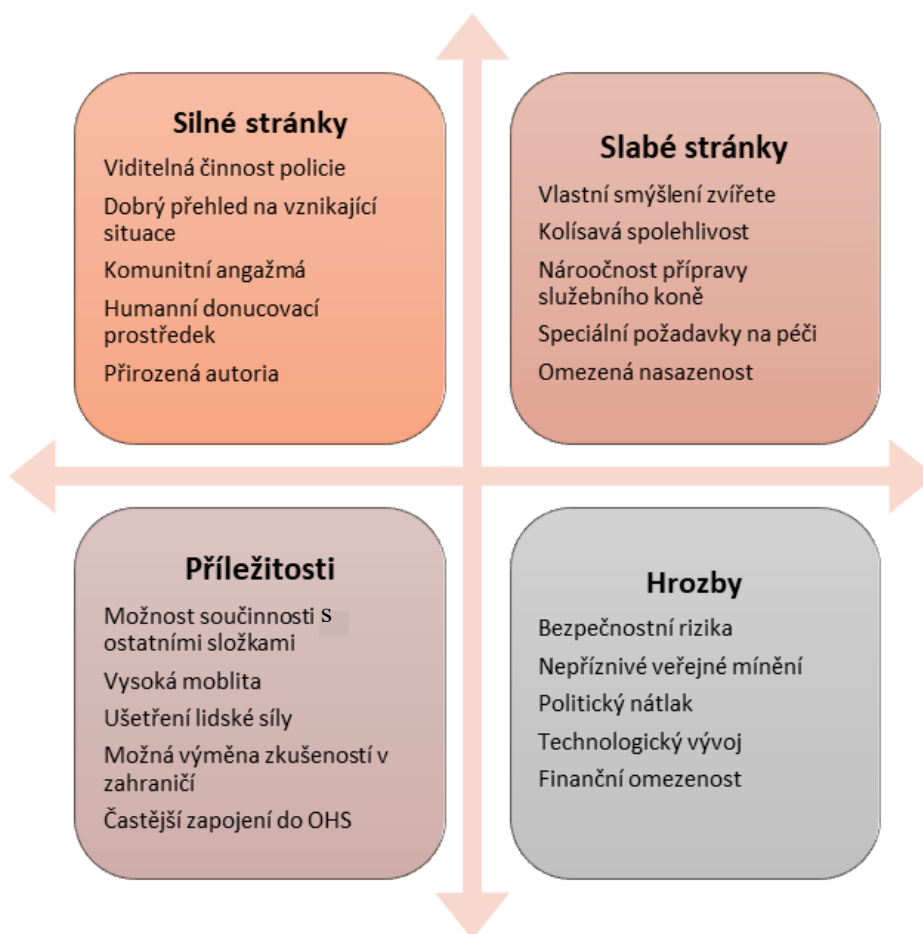
„Do opravdu rizikových zásahů používáme už koně, kteří mají nejvíce zkušeností jak z výcviku nebo už jiných zásahů abychom předešli následkům a koně to zvládali psychicky v pohodě (starší „mazáci“ se už kolikrát těší, až si do někoho žduchnou). Snažíme se, když se kůň s jezcem ocitne v úzkých o to, aby mohl kůň jezdcovi plně věřit – a to samozřejmě po i několikaletém budování důvěry. Jezdec by se samozřejmě měl snažit nevystavit svého koně zranění, které podle mě v koních zanechá nejvíce následků.“ (Kolářiková, 2024)

„Každý služební kůň je cvičen formou hry, kdy je cílem služebního koně vycvičit tak, aby nasazení během probíhajícího zákroku bral jako hru, která ho baví a umí v ní vítězit.“ (Slavík, 2024)

METODA SWOT

Swot analýza je univerzální analytická metoda, strategický nástroj, který se používá na zhodnocení nebo posouzení vnitřních (interních) a vnějších (externích) faktorů, které ovlivňují úspěšnost organizace, nějakého projektu či záměru. Tento analytický přístup umožňuje identifikovat silné stránky (strengths), slabé stránky (weaknesses), příležitosti (opportunities) a hrozby (threats) a může být klíčovým krokem pro tvorbu efektivní strategie pro dosažení konkrétních cílů.

Obrázek č.8 zobrazuje jednotlivá vstupní data k tvorbě analýzy. Silné stránky znázorňují výhody a přednosti činností OSH, do kterých patří přirozená autorita nebo možnost donucovacího humánního prostředku. Slabé stránky naopak vyjadřují slabiny a nedostatky služebních koní zapojených do úkonů, jako je například náročnost přípravy a výcvik služebního koně, který je rozdělen do daných etap a nelze jej urychlit. Je tak časově zdoluhavý a na koňské posily se musí čekat. Avšak využití koní přináší mnoho příležitostí. Hrozby představují nežádoucí nátlak na OSH z obecného spektra.

Obrázek 8 – Vstupní data k SWOT analýze (Vlastní, 2024)

V tabulce č.2 viz. níže je zobrazen výpočet jednotlivých parametrů a celkový výsledek jednotlivých oddílů.

Tabulka 2 – SWOT Analýza (Vlastní, 2024)

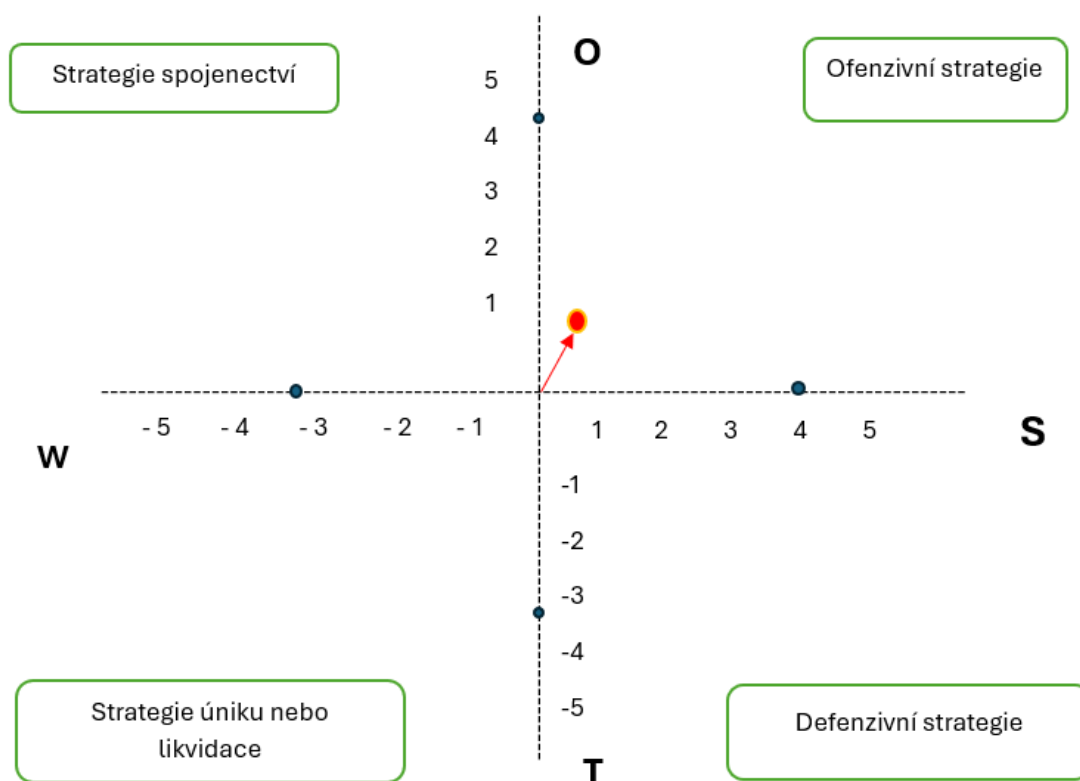
	PARAMETR	BODY	VÁHA	VÝSLEDEK
SILNÉ STRÁNKY	Viditelná činnost policie	5	0,3	1,5
	Dobrý přehled na vznikající situace	4	0,15	0,60
	Komunitní angažmá, zapojení veřejnosti do kontaktu s policií	3	0,15	0,45
	Humánní donucovací prostředek	3	0,2	0,6
	Přirozená autorita, efektivita součinnosti s pořádkovou jednotkou	4	0,2	0,8
	<i>SOUČET</i>	<1,5>	$\Sigma 1$	3,95
SLABÉ STRÁNKY	Vlastní smýšlení zvířete, instinktivní chování	-3	0,15	-0,45
	Kolísavá spolehlivost zvířete	-3	0,15	-0,45
	Náročnost přípravy policejního koně k výkonu služby	-4	0,45	-1,8
	Náročnost péče	-3	0,15	-0,45
	Omezená nasazenost služebních koní z hlediska jejich fyziologie	-2	0,1	-0,20
	<i>SOUČET</i>	<-5,-1>	$\Sigma 1$	-3,35
PŘÍLEŽITOSTI	Možnost součinnosti s ostatními složkami	4	0,25	1
	Vysoká mobilita	5	0,40	2
	Možná výměna praktických zkušeností a spolupráce se zahraničím	2	0,05	0,1
	Častější zapojení do OHS do pátracích akcí i do méně rizikovějších opatření (přínos pro výcvik)	3	0,15	0,45
	Úspora lidské síly	4	0,15	0,60
	<i>SOUČET</i>	<1,5>	$\Sigma 1$	4,15
HROZBY	Bezpečnostní riziko (při pádu jezdce)	- 5	0,40	-2
	Nepříznivé veřejné mínění	- 1	0,10	-0,10
	Politický nátlak	- 2	0,15	-0,30
	Technologický vývoj	- 3	0,20	-0,60
	Nákladnost, časová náročnost	- 2	0,15	-0,30
	<i>SOUČET</i>	<-5,-1>	$\Sigma 1$	-3,3

10 VYHODNOCENÍ SWOT ANALÝZY

Pro výpočet této analýzy byl autorkou použit vzorec: **Váha * Hodnocení**. Tímto vzorcem došlo k zisku zhodnocení každé kategorie vnitřního prostředí (silné stránky + slabé stránky) a vnějšího prostředí (příležitosti + hrozby). Konečné hodnoty jsou znázorněny níže v tabulce č. 2. Následná tvorba grafu za pomoci os znázorňuje danou strategii, která vychází ze získaných hodnot součtu vnitřního a vnějšího prostředí SWOT analýzy.

Tabulka 3 – Finální hodnota vnitřního a vnějšího prostředí (Vlastní, 2024)

PROSTŘEDÍ	VÝPOČET	VÝSLEDEK
Vnitřní prostředí	$3,95 + (-3,35)$	$\Sigma 0,6$
Vnější prostředí	$4,15 + (-3,30)$	$\Sigma 0,85$

Obrázek 9 – Graf ke swot analýze (Vlastní, 2024)

Závěr swot analýzy

Z grafu jednoznačně vyplývá, že se oddělení služební hipologie nachází ve výhodné pozici, kde jsou silné stránky výraznější než slabé stránky a příležitosti značně převažují možné hrozby. Tento výsledek swot analýzy se nazývá ofenzivní strategie, nebo-li ofenzivní prostředí, které poskytuje pevnou základnu pro strategické plánování, rozvoj oddělení, maximalizaci příležitostí a minimalizaci hrozeb. Nabízí také rozvoj potenciálu a efektivní reakce na dynamické změny v prostředí služební hipologie.

Jedním z možných případů implementace ofenzivní strategie by mohlo být navázání nových partnerství s dalšími organizacemi, které mají působnost v oblasti ochrany obyvatelstva. Taková partnerství by mohla poskytnout přístup k novým zdrojům financování, které je v rámci OSH poměrně podstatné na případný rozvoj, sdílení techniky know-how a zvýšení povědomí o činnosti oddělení služební hipologie i mezi širokou veřejností.

Dalším klíčovým prvkem ofenzivní strategie je rozšiřování škály nabízených služeb. Zde by oddělení služební hipologie mohlo uvažovat o rozšíření svých aktivit například formou vzdělávacích akcí pro veřejnost. V interních záležitostech by se mohlo jednat o inovaci výcviku služebních koní a využití nových technologií, které jsou již praktikovány v zahraničí. Také by se dalo pojednávat o vývoji nových léčebných metod a terapií pro zvířata tak, aby byla schopna vykonávat činnosti co nejdéle a bez fyzické či psychické újmy.

Pro další posílení oddělení služební hipologie je klíčové věnovat finanční zdroje na správná místa. Zde by investice měly směřovat do inovativních projektů, nebo experimentů za účelem objevování nových metod (některé z nich lze vidět v zahraničních zemích) a postupů, které by výrazně přispěly ke zlepšení efektivity a účinnosti práce v oddělení.

Lze tedy obecně konstatovat, že implementace výše zmíněných metod a postupů, jakožto součást ofenzivní strategie, by mohlo značně posílit využitelnost a efektivnost oddělení služební hipologie v České republice.

11 NÁVRHOVÁ OPATŘENÍ

Na základě provedené SWOT analýzy lze v závěru potvrdit, že využití služebních koní má pro policejní prostředí mnoho přínosů a výhod, zejména v oblasti moderního městského života se stále rostoucí hustotou obyvatelstva. To s sebou přináší řadu nečekaných až nesnadno řešitelných situací. V těchto případech vystupují silné stránky služebních koní, jako je mobilita, rychlost a schopnost pohybovat se v místech, která jsou pro automobily nepraktická nebo omezená a poskytují tak policistům účinný nástroj pro zajišťování veřejného pořádku a rychlou reakci na vznikající události a nebezpečné situace.

Mezi klíčové schopnosti, které podporují tyto silné stránky, jsou schopnosti koní manévrovat v těžko přístupných místech a jejich schopnost vytvářet pozitivní vztah s veřejností, což napomáhá budovat důvěru v policejní složky. Tyto prvky jsou zásadní pro úspěšnou korespondenci s veřejností a zajištění tak efektivního prosazování zákona.

Ačkoliv je zde náchylnost i ke slabým stránkám, jako jsou například náklady na údržbu, výcvik nebo péče o služební koně, které jsou nepopiratelnou součástí jejich využití, nedochází zde k příliš výraznému negativnímu dopadu na efektivitu jejich práce. Tyto náklady jsou kompenzovány přínosy, které služební koně poskytují ve formě jejich unikátních schopností, jež přinášejí pro zajištění veřejné bezpečnosti.

Mezi důležité příležitosti, kterým se v této analýze otvírají dveře, patří například možnost rozšíření preventivních činností a zapojení služebních koní do programů pro komunitu, které by mohly výrazně zlepšit interakci s veřejností a budování pozitivních vztahů. Mimo již zmíněné zde existuje také prostor pro další spolupráce s ostatními bezpečnostními složkami a organizacemi, které se podílejí na zajišťování bezpečnosti, což může posílit účinnost nejen policejní spolupráce, ale zlepšení celkové bezpečnosti občanů. Co se týče hrozeb, jako jsou možná zranění koní nebo jezdců, je důležité přijmout opatření ke snížení rizika a maximalizaci bezpečnosti při výkonu jejich služby. To zahrnuje kvalitní výcvik, patřičný druh péče, kterou zvířata vyžadují a pravidelné kontroly jejich zdravotního stavu.

Závěrem lze tedy konstatovat, že využívání koní v policejní práci nabízí mnoho příležitostí a potenciálu pro zlepšení veřejné bezpečnosti a udržení veřejného pořádku, a mělo by být vážně zváženo jejich další rozšíření a využití v rámci celé České republiky.

ZÁVĚR

Bakalářská práce pojednávala o prováděných činnostech oddělení služební hipologie u policie České republiky a jejich efektivnosti nasazení v praktickém užití. V teoretické části práce byla podrobněji rozebrána legislativní struktura předmětné oblasti, a to s důrazem na základní pojmy úzce spojené s tématem práce. Samostatná kapitola byla věnována integrovanému záchrannému systému, která se zaměřila na jeho vznik a průběh vývoje až do současného stádia. Stěžejní částí teoretické části byla kapitola pojednávající o základních složkách integrovaného záchranného systému v návaznosti na podrobnější popis a strukturu policie České republiky, včetně samotného klíčového výzkumného bodu práce, jímž je hipologická služba policie České republiky. Závěrem teoretické části stanovena kapitola dílčí závěr, která stručně shrnula obsah této části a její hlavní výstupy.

V praktické části byl definován současný stav jednotek hipologického oddělení v Praze, Brně, ve Zlíně a také v nejnovějším zázemí v Liberci. Byla provedena analýza a komparace konkrétních činností, které oddělení služební hipologie vykonává v průběhu nasazení do výkonu služby i mimo něj. Z provedené SWOT analýzy, jejímž podkladem byly data z polostrukturovaného rozhovoru vyplývá, že se oddělení služební hipologie nachází ve výhodné pozici ofenzivní strategie.

Na základě provedené SWOT analýzy a metody komparace dat týkajících se prováděných činností byla navržena opatření ke zlepšení východisek jednotlivých oblastí. Zejména možnost rozšíření preventivních činností a zapojení služebních koní do programů pro komunitu, které by mohly výrazně zlepšit interakci s veřejností a budování pozitivních vztahů, které mají tendenci budovat či prohlubovat důvěru v policejní složky. V interních záležitostech by se mohlo jednat o inovaci výcviku služebních koní a využití nových technologií, které jsou již praktikovány v zahraničí. Existuje zde také prostor pro další spolupráce s ostatními bezpečnostními složkami a organizacemi, které se podílejí na zajišťování bezpečnosti, což může posílit účinnost nejen policejní spolupráce, ale zlepšení celkové bezpečnosti občanů.

Hipologie v České republice prokazuje značný potenciál zejména v oblasti zabezpečení veřejného pořádku v průběhu konání akcí s vyšší koncentrací obyvatel, ale také v celkovém zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Tento potenciál je patrný i v zahraničních zemích, kde je využití policejních koní běžnější a jsou účinně zapojováni do bezpečnostních opatření.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČESKOSLOVENSKO, 1954. Vyhláška č. 65/1954 Sb., *vyhláška ministra zahraničních věcí o Ženevských úmluvách ze dne 12. srpna 1949 na ochranu obětí války*. In: Sběrka zákonů České republiky.

ČESKOSLOVENSKO, 1958. Vyhláška č. 94/1958 Sb., *vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní*. In: Sběrka zákonů České republiky.

ČESKOSLOVENSKO, 1960. Zákon č.36/1960 Sb., *o územním členění státu*. In: Sběrka zákonů České republiky.

ČESKOSLOVENSKO, 1969. Zákon č. 2/1969 Sb. *Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky*. In: Sběrka zákonů České republiky. ročník 1969, 1/1969.

ČESKOSLOVENSKO, 1985. Zákon č. 133/1985 Sb. *Zákon České národní rady o požární ochraně*. In: Sběrka zákonů České republiky. 34/1985.

ČESKOSLOVENSKO, 1991. Zákon č. 553/1991 Sb. *Zákon České národní rady o obecní policii*. In: Sběrka zákonů České republiky. 104/1991.

ČESKO, 1993. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. *Ústava České republiky*. In: Sběrka zákonů České republiky. 1/1993.

ČESKO, 1998. Zákon č. 110/1998 Sb., *Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky*. In: Sběrka zákonů České republiky. 39/1998.

ČESKO, 1999. Zákon č. 219/1999 Sb. *Zákon o ozbrojených silách České republiky*. In: Sběrka zákonů České republiky. 76/1999.

ČESKO, 1999. Zákon č. 222/1999 Sb., *Zákon o zajišťování obrany České republiky*. In: Sběrka zákonů České republiky. 76/1999.

ČESKO, 2000. Zákon č. 128/2000 Sb., *Zákon o obcích (obecní zřízení)*. In: Sběrka zákonů České republiky. 38/2000.

ČESKO, 2000. Zákon č. 129/2000 Sb., *o krajích (krajské zřízení)*. In: Sběrka zákonů České republiky. 38/2000.

ČESKO, 2000 a. Zákon č. 239/2000 Sb., *Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*. In: Sběrka zákonů České republiky. 73/2000.

ČESKO, 2000 b. Zákon č. 240/2000 Sb., *Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 73/2000.

ČESKO, 2000 c. Zákon č. 241/2000 Sb., *Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 73/2000.

ČESKO, 2001 b. Vyhláška č. 328/2001 Sb. *Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 127/2001.

ČESKO, 2002. Vyhláška č. 380/2002 Sb. *Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 133/2002.

ČESKO, 2004. Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 174/2000.

ČESKO, 2004. Zákon č. 585/2004 Sb. *Zákon o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 201/2004.

ČESKO, 2008. Zákon č. 273/2008 Sb. *Zákon o Policii České republiky*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 91/2008.

ČESKO, 2011. Zákon č. 374/2011 Sb. *Zákon o zdravotnické záchranné službě*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 131/2011.

ČESKO, 2015. Zákon č. 320/2015 Sb. *Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 135/2015.

DIROVÁ, Michaela, 2012. *Bakalářská práce: Využití koní pro práci policie a jejich výcvik*. Online. Dostupné z:

https://theses.cz/id/ce9vk1/Vyuit_kon_pro_prci_policie_a_jejich_vcvik.pdf

ENERGIE CHEVAL.FR, 2016. *Patrolling with horses*. Online. Dostupné z: <https://www.energie-cheval.fr/en/menu-principal/utilisations/chevaux-utilitaires-de-territoire/garde-a-cheval/>

EQUICHANNEL.CZ, 2018. *Koně ve službách policie*. Online. Dostupné z: <https://equichannel.cz/clanky/pr-clanek/kone-ve-sluzbach-policie>

ESTRÁNKY.CZ, 2009. *Podmínky pro přijetí do jízdni policie*. Online. Dostupné z: <https://valigurova-kostka.estranky.cz/clanky/jizdni-police/podminky-pro-prijeti-do-jizdni-police.html>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Historie civilní ochrany*. Online. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pojmy-1-cast.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Integrovaný záchranný systém*. Online. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Jednotky PO*. Online. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Právní předpisy v oblasti ochrany obyvatelstva*. Online. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pravni-predpisy-v-oblasti-ochrany-obyvatelstva.aspx>.

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Úvodní stránka*. Online. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-uvodem.aspx>. [cit. 2023-11-21].

JEZDCI.CZ, 2021. *V Libereckém kraji vznikl oddíl jízdni policie. Dohlédne na pohraničí*. Online. Dostupné z: <https://www.jezdci.cz/clanky/v-libereckem-kraji-vznikl-oddil-jizdni-police-dohledne-na-pohranici/>

KONÍŘOVÁ, KRISTÝNA, 2018. *Bakalářská práce: Využití koní u Policie České republiky*. Online. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/97586>

KROUPA, Miroslav a ŘÍHA, Milan, 2006. *Ochrana obyvatelstva. Praha: Armex. Skripta pro střední a vyšší odborné školy*. ISBN 80-867-9533-0.

LINHART, Petr, 2004. *Některé otázky ochrany společnosti. Praha: Univerzita Karlova*. Publikace také online. Dostupné z: https://ftvs.cuni.cz/ftvs-881-version1-nektere_otazky_ochrany_spolecn.doc

LOŠEK, Václav, 2013. *Integrovaný záchranný systém*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-807-4542-879.

MAGISTRÁT HMP, 2023. *Integrovaný záchranný systém*. Online. Dostupné z: <https://bezpecnost.praha.eu/clanky/integrovaný-zachranny-system>

MAREŠ, Miroslav a ZEMAN, Petr, 2011. *Úvod do pojetí bezpečnostních hrozeb*. In: SMOLÍK, Josef, Tomáš ŠMÍD, *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova Univerzita, Mezinárodní politologický ústav. ISBN 978-80-2010-5288-8

MARTÍNEK, Bohumír a LINHART, Petr, 2006. *Ochrana obyvatelstva, učební pomůcka pro vzdělávání v oblasti krizového řízení, modul E*. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, 2013-2023. *Ochrana obyvatelstva*. Online. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/ochrana-obyvatelstva>

MINISTERSTVO VNITRA, 2013. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*. Online. In: . S. 1-61. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf. [cit. 2023-11-21].

MINISTERSTVO VNITRA, 2004. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu*. Online. In: . S. 1-93. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf. [cit. 2023-11-21].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Osobní pomoc*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/osobni-pomoc.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Věcná pomoc*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vecna-pomoc.aspx>

MODUL – G: *integrováný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2020. ISBN 978-80-7616-071-2.

MODUL – I: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*, Praha: Ministerstvo vnitra, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.

NOVÁK, Roman, 2023. *Součinnost základních složek integrovaného záchranného systému v územním odboru Vsetín*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta logistiky a krizového řízení, Ústav ochrany obyvatelstva, 2023. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10563/53302>.

OBRÁZEK Č.1. – Ing. Miroslav Jurenka, Ph.D., 2015. *Složky IZS*. Online. Dostupné z: <https://docplayer.cz/5815455-Studijni-texty-nazev-predmetu-krizove-rizeni-integrovaný-zachranny-system-v-cr-ing-miroslav-jurenka-ph-d.html>

OBRÁZEK Č.2. – Zachrannasluzba.cz, 2002. *Systém zdravotnické záchranné služby v ČR*. Online. Dostupné z: <https://zachrannasluzba.cz/system-zzs-v-cr/>

OBRÁZEK Č.3 – Policie České republiky, 2017. *Organizační struktura policie České republiky*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/policie-ceske-republiky-2017-pdf.aspx>

OBRÁZEK Č.4 – Katka Lipinská, 2015. *Jak se žije u jízdni policie*. Online. Dostupné z: <https://equichannel.cz/clanky/navstivili-jsme/jak-se-zije-u-jizdni-policie>

OBRÁZEK Č.5 – Monika Špendlíková, 2023. *Oddělení služební hipologie Zlín*. Online. Dostupné z: <https://eu.zonerama.com/spendla-photo/28563>

PARLAMENTNÍ LISTY.CZ, 2021. *Policie ČR: Policejní hipologie slaví 30 let*. Online. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Policie-CR-Policejni-hipologie-slavi-30-let-686926>

PAŠKOVÁ, Sylva, 2021. *Bakalářská práce: Jízdní policie a její přínos pro veřejnost*. Online. Dostupné z: https://theses.cz/id/oq39mc/BP_-_Pas_kova__S_.pdf

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, 2020. *KŘP hlavního města Prahy*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/krajske-reditelstvi-policie-hlavniho-mesta-prahy-kancelar-reditele-819679.aspx>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *O policii ČR*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

QUORA, 2023. *Why do police departments have horses?* Online. Dostupné z: <https://www.quora.com/Why-do-police-departments-have-horses>

SADÍLEK, Zdeněk PÁLKOVÁ, Barbora a KALAMÁR, Štěpán, 2019. *Krizové řízení a integrovaný záchranný systém*. Praha: Vysoká škola finanční a správní. Educopress. ISBN 978-80-7408-192-7.

SCIENCEABC.COM. 2023. *Mounted Police: Why Do Policemen In Some Big Cities Still Use Horses?* Online. Dostupné z: <https://www.scienceabc.com/social-science/why-do-policemen-in-some-big-cities-still-use-horses.html>

SKOŘEPA, Jiří, 2016. *Bakalářská práce: Služební hipologie v Praze*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. Online. Dostupné z: https://bakalarky.vasers.cz/2016/Kombinovan%C3%A9BP%C4%8C/Sko%C5%99epa%20Ji%C5%99%C3%AD/Bakal%C3%A1%C5%99sk%C3%A1%20pr%C3%A1ce/bpc_ks_skorepa_jiri.pdf

STRATHORNFARM.CO.UK. 2023. *What Breed Of Horse Do The Police Use?* Online. Dostupné z: <https://www.strathornfarm.co.uk/horse-breeds/what-breed-of-horse-do-police-use/>

ŠILHÁNEK, Bohumil a DVOŘÁK, Josef, 2003. *Stručná historie ochrany obyvatelstva v našich podmínkách*. Praha: MV-GŘ HZS. ISBN 80-86640-12-4.

TORONTO POLICE SERVICE, 2024. *Mounted unit*. Online. Dostupné z: <https://www.tps.ca/explore/mounted-unit/>

WESTERN AUSTRALIA POLICE FORCE, 2023. *Mounted section*. Online. Dostupné z: <https://www.police.wa.gov.au/About-Us/Our-Agency/Specialist-Units/Mounted-and-Canine-Sections/Mounted-Section>

ZACHRANNASLUZBA.CZ,2002. *Systém zdravotnické záchranné služby v ČR*. Online. Dostupné z: <https://zachrannaslužba.cz/system-zzs-v-cr/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
CO	Civilní ochrana
CPO	Civilní protiletecká ochrana
ČR	Česká republika
FO	Fyzická osoba
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
HZS KRAJE	Hasičský záchranný sbor kraje
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotky požární ochrany
KŘ PČR	Krajské ředitelství policie České republiky
MV	Ministerstvo vnitra
MV–GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra–generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
MU	Mimořádná událost
OO	Ochrana obyvatelstva
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSH	Oddělení služební hipologie
PČR	Policie České republiky
POCO	Příprava občanů k obraně státu
PNP	Přednemocniční neodkladná péče
PO	Právnícká osoba
TZV	Takzvaně
ZZS	Zdravotnická záchranná služba
ZLP	Záchranné a likvidační práce

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Integrovaný záchranný systém, (Vlastní, 2024).....	27
Obrázek 2 – Systém zdravotnické záchranné služby ČR (Zachrannaslužba, 2002).....	29
Obrázek 3 – Organizační struktura Policie České republiky (Policie ČR, 2017).....	30
Obrázek 4 – Equichannel.cz (Katka Lipinská, 2015)	32
Obrázek 5 – Oddělení služební hipologie Zlín (Monika Špendlíková, 2023)	35
Obrázek 6 – Oddělení služební hipologie Zlín (Monika Špendlíková, 2023)	38
Obrázek 7 – Oddělení služební hipologie Zlín (Monika Špendlíková, 2023)	39
Obrázek 8 – Vstupní data k SWOT analýze (Vlastní, 2024).....	49
Obrázek 9 – Graf ke swot analýze (Vlastní, 2024).....	51

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Komparace činností služebních koní (Vlastní, 2024).....44
Tabulka 2 – SWOT Analýza (Vlastní, 2024) 50
Tabulka 3 – Finální hodnota vnitřního a vnějšího prostředí (Vlastní, 2024)..... 51

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Polostrukturovaný rozhovor

PŘÍLOHA P I: POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR

1. Jak často dochází k využívání policejních koní ve službě?

„Oddělení služební hipologie se podílí na žádost velitelů opatření různých bezpečnostním opatření – fotbalová utkání, demonstrace. V praxi vyjíždíme v podstatě na každé rizikovější fotbalové utkání, kde je potřeba zajistit bezpečnost zúčastněných osob. Další využití je určitě hlídková činnost a pak pátrací akce.“ (Kolářiková, 2024)

„Koně se u Policie České republiky (PČR) využívají denně pro dohled nad veřejným pořádkem.“ (Slavík, 2024)

2. V čem podle Vás spočívá výjimečnost koní?

„Pokud je myšlena výjimečnost koní v rámci složek PČR, tak je to určitě demonstrace síly. Mnoho lidí má z koní strach a o to více, když se rozejde řada minimálně 4 služebních koní se svými jezdci oblečenými v protiúderových kompletech, vytváří určitý respekt.“ (Kolářiková, 2024)

„Výjimečnost koní u PČR spočívá určitě v jejich přirozeném respektu, který z nich vyzáruje a v pozitivním působení na své okolí všude, kde jsou používáni.“ (Slavík, 2024)

3. Dal by se kůň něčím nahradit, popř. čím?

„Napadá mě technika jako BRD – obrněné vozidlo určené pro vytlačení zátaras v ulicích ale ne k vytlačení lidí a pak samozřejmě družstva SPJ. V rámci síly a rychlosti zásahu je kůň ale nenahraditelný.“ (Kolářiková, 2024)

„Z hlediska uplatnění u PČR mají koně nezastupitelnou úlohu, která je v dnešní technické době velmi specifická.“ (Slavík, 2024)

4. Jak často podstupují výcvik koně, ale i jezdci?

„Jezdci s koňmi tráví každý den, kdy probíhá výcvik koní od příjezdování, lonžování přes skokovou práci, nácviky rušivých jevů a výcviky zaměřené na spolupráci služební hipologie a ostatních složek PČR. Do tréninků by se dala zařadit i hlídková činnost, kde kůň poznává jiná prostředí.“ (Kolářiková, 2024)

„Každý kůň má sestaven individuální plán služby a výcviku, tak aby byla pracovní a výcviková náplň rovnoměrně rozložena a doplněna aktivním odpočinkem formou lonže nebo výběhu s přihlédnutím k individuálním potřebám koně.“ (Slavík, 2024)

5. Jaké jsou nejčastější zásahy spojené s využitím koní?

„Odpověď je v podstatě v otázce č.1 – vytlačení davu v rámci bezpečnostních opatření (fotbalová utkání, demonstrace).“ (Kolářiková, 2024)

„Nejčastěji probíhá nasazení služebních koní při fotbalových utkáních různých týmů.“ (Slavík, 2024)

6. Jak je na tom kůň z hlediska jeho psychické stránky po zásahu, např. fotbalové akce/demonstrace...?

„Do opravdu rizikových zásahů používáme už koně, kteří mají nejvíce zkušeností jak z výcviku nebo už jiných zásahů abychom předešli následkům a koně to zvládali psychicky v pohodě (starší „mazáci“ se už kolikrát těší, až si do někoho žduchnou). Snažíme se, když se kůň s jezdcem ocitne v úzkých o to, aby mohl kůň jezdcovi plně věřit – a to samozřejmě po i několikaletém budování důvěry. Jezdec by se samozřejmě měl snažit nevystavit svého koně zranění, které podle mě v koních zanechá nejvíce následků.“ (Kolářiková, 2024)

„Každý služební kůň je cvičen formou hry, kdy je cílem služebního koně vycvičit tak, aby nasazení během probíhajícího zákroku bral jako hru, která ho baví a umí v ní vítězit.“ (Slavík, 2024)

7. Existuje něco, na co se v průběhu výcviku nedá služební kůň připravit?

„Kolegové, kteří u nás slouží v podstatě už od založení OSH, zažili už mnoho situací a když se ocitli v něčem novém, snažili se to ostatním koním i jezdcům nasimulovat ve výcviku – vytlačení zátaras v ulici např. popelnicemi, různé druhy pyrotechniky, prapory a transparenty, stahování jezdců z koní, napadení vozidla PČR.“ (Kolářiková, 2024)

„Samozřejmě nasazení koní ve veřejném prostoru přináší i situace, na které kůň není připraven, avšak služební kůň je cvičen, aby vnímal pokyny jezdce v každé situaci. Z praxe

služební koně například nejvíce překvapí spíše situace běžná na venkově (například skot ve výběhu nebo běžkař v lese).“ (Slavík, 2024)

8. Jak je to se zraněním jezdců i koní při zásahu? Dochází k nim často?

„V zásahu došlo spíše k zraněním po pádu koně nebo jezdce a to spíše k odřeninám. Pohybujeme se po komunikacích a v zimě nebo po dešti navzdory vidiovým hrotům v podkovách nebo ozubům občas k pádu dojde. Ale stává se to opravdu zřídka.“ (Kolářiková, 2024)

„V minulosti došlo ke zranění jezdců, koně nikdy vážně zranění při zásahu nebyli.“ (Slavík, 2024)

9. Jak by jste popsali finanční porovnání OSH s ostatními prostředky ?

„Služební koně vyžadují velmi specifické prostory k držení i výcviku, což je nákladné asi stejně jako ostatní speciální vybavení, které PČR pořizuje pro své účely zabezpečení specifických činností.“ (Slavík, 2024)